UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
OCT 16 1919

Published and distributed under permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kitose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 41 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Spalio (October) 9 d. 1919 m. **Metai VI.**

Morison Už Lietuvos Laisvę.

Lenkai eina su caristais. Streikų kova didėja.

Boston Sunday Globe iš Spalio 5, patalpino trijų špaltų ilgumo straipsnį apie Lietuvos vargus, kokius Lietuva kenčia nuo veidmainingo balto vokiečių teroro, kurį Lietuvoje vykina vokiečių generolo von der Goltz armija. Tas straipsnys tai yra profesoriaus Samuel Eliot Morison, Phd., kaipo istoriška lekcija skaityta Harvardo universitete. Minėtas profesorius buvo Amerikos komisijos narys Baltiko provincijose ir atstovas taikos konferencijoje Paryžiuje.

Plačiai aprašoma apie Lietuvos ir Latvijos kovą už neprigulmybę, nurodoma vokiečių, lenkų ir bolševikų užpuolimus ant Lietuvos. Taipgi nurodoma talkininkų klaidos, — vilkinimas Lietuvos ir Latvijos neprigulmybės pripažinimo.

Savo aprašimą profesorius Morison užbaigia reikalavimu, kad talkininkai kaip galint greičiau pripažintų Lietuvos, Latvijos ir Estonijos neprigulmybę, o tuomi pripažinimu — sako profesorius minėtos tautos butų apsaugotos nuo lenkiškų imperialistų žiaurių darbų, kuriuos jei vykina vadinamose Baltiko provincijose.

Ką pagalios reiškia Tautų Lyga — Klausia profesorius—kuomet vokiečiams ir lenkams leidžiama terioti karės nualsintą Lietuvą, Latviją ir Estoniją.

Profesoriaus Morison nuomone talkininkai pripažinę Lietuvos, Latvijos ir Estonijos neprigulmybę privalo suteikti toms šalims reikalingos piniginės paskolos, karės sunaikintų šalių atstatymui.

Mes lietuviai turime džiaugties, kad net Harvardo univesiteto profesorius tokius teisingus ir malonius dalykus linkui musų tėvynės rašo.

Matydami tai turime tvirtai tikėti, kad jau visai arti valanda, kuomet ir daug kentusi musų tėvynė Lietuva su savo kaimynėmis oficialiai figuruos ksaičiuje visų pasaulio valstybių.

LENKAI EINA SU CARISTAIS.

Christian Science Monitor Spalio 6, gavo pranešimą iš Londono, kuriame sakoma, kad vokečių bevelinio telegrafo žinios skelbia, jogei Lenkijos valdžia padarė sutartis su Rusijos caristu Denikinu ir taria jungt savo armijas bendriems užpuolimams ant Lietuvos ir ant kitų Baltikos tautų.

Lenkijos kariška valdžios misija nuvyko Denikino į buvainę išdirbimui planų užpuolimams.

SUSEKTA LENKŲ AGITACIJA LIETUVOJE.

Prieš lenkiškų razbaininkų nedorybes sukilo visi Lietuvos gyventojai ir iš įvairių Lietuvos kraštų siunčia taikos konferencijon protestus, prieš leidimą lenkams teriot Lietuvą.

Lietuvos piliečių protestus prieš lenkų žiaurumus išaukė tik ką susektą eilė lenkiškų suokalbių prieš Lietuvos valdžią. Lietuvos slapta policija susekė, kad lenkiški agitatoriai norėjo sukelt generalį streiką Kaune ir tam jie leidę daug pinigų Lietuvoje. Dabar Lietuva apsivalo nuo lenkiškų dvarininkų ir tam panašių gaivalų.

PADEREWSKI REZIGNAVO?

Eina gandas, kad ir talkininkai pasibiaurėjo lenkiško pianisto imperialistiška mazurka ir uždraudė lenkams kišt nosį į pietinę Galiciją. Esa del to Paderewski rezignavęs.

P. J. Žuris Pakviestas į Washington, D. C.

Rugsėjo 30, 1919, Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba New Yorke išklausė A. L. T. T. nario Dr. J. Jonikaičio iš Bostono laišką, kuriame patariama pakviesti inžinierių P. J. Zurį atlikimui lietuvių politikos darbo Washingtone A. L. T. T. vienbalsiai nutarė pakviesti inž. P. J. Zurį vedimui Lietuvių Informacijos Biuro Washingtone ir, išgavus leidimą, organizavimui Lietuvių armijos Amerikoje.

Spalio 4, inž. Zuris lankėsi "Sandaroje" ir išvažiavo į New Yorką, o iš ten vyks Washingtonan.

Inž. P. J. Zuris yra vienas iš tinkamiausių žmonių šiam darbui. Jis budamas 9 metų amžiaus apie 18 metų tam atgal drauge su savo tėvais atvyko Pennsylvanijon iš Suvalkijos, nuo Kalvarijos. Amerikoje nuo mažų dienų sunkiai dirbo ir mokinosi. Baigęs Wyoming seminariją, Kingston, Pa. pastojo į Syracuse universitetą, Syracuse, N. Y., kuriame pereitais metais ir baigė inžinieriaus - chemiko mokslą, įsigydamas Bachelor of Science laipsnį.

Mokindamasis universitete inž. Zuris buvo kosmopolitų kliubo pirmininku ir univesiteto laikraščio redaktoriumi. Jis dažnai rašydavo apie Lietuvą, net daug Vaičaičio eilių išvertęs anglų kalbon ten patalpino.

Jis turi labai gerus santikius su daugybe Amerikos universitetų profesorių ir angliškų laikraščių redaktoriais. Tie visi dalykai gelbės inž. Zuriui surast Amerikos visuomenės simpatiją linkui Lietuvos laisvės.

Baigęs mokslą inž. Zuris tarnavo Amerikos armijoje ir buvo gavęs valdiško chemiko vietą, bet norėdamas pasidarbuoti del lietuvių, jis daug prisidėjo prie išauginimo Lietuvos Atstatymo Bendorvės ir suorganizavimo lietuvių Progress Shoe Mfg. Co. Montello, Mass. Jis yra sandarietis kandidatas į Sandaros Centro pirmininkus ir uolus "Sandaros" bendradarbis.

EXTRA!

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

LIETUVOS MINISTERIŲ KABINETAS REZIGNAVO.

Christian Science Monitor Spalio 7 d. gavo sekančią žinią iš savo europinio biuro iš Londono:

"Vokiečių bevielio telegrafo žinia skelbia, kad Lietuvos ministerių kabinetas rezignavo ir kad respublikos prezidentas pavedė sudaryt naują ministerių kabinetą p. Galvanauskui, buvusiam Lietuvos delegatui taikos konferencijoje.

Tos pačios žinios skelbia, kad finų taikos derybos su Rusijos bolševikais prasidės Spalio 25".

Lenkai persimetėliai. Didžiausia pasauly niekšystė, didžiausias nusidėjimas, tai priešui parsiduoti, savo tėvynę parduoti. Pasirodo musų dvarininkai kaip tik ir tinka tokiems darbams daryti.

Jau buvo keliata, atsitikimų, kad musų karininkai vadinamieji lenkai, parsidavė musų aršiausiems priešams lenkams. Vienas jų, inžinierių bataliono karininkas Laudanskas pavogė valdžiai 36 tukstančius auksinų, suiminėjo savo kišenėn iš geležkelių keliaujančių pinigus, pasodintas gi kalėjiman pabėgo pas lenkus ir dabar jiems uoliai tarnauja, vesdamas juos prieš savo tėvynę Lietuvą. Liaudanskas kilęs iš Žemaičių dvarininkų.

O štai antras atsitikimas.

Šeštadienį rugp. 24 d. sukilo prieš lietuvių valdžią Seinų lenkai. Jie tai padarė susitarę su tikrais lenkais, slaptai jų prisikvietę miestan ir gerai apsiginklavę. Buvo jų dar gi ir kulkosvaidžių. Lietuviai, netikėtai iš pasalų užpulti, turėjo laikinai iš Seinų pasitraukti, nukovę apie 50 lenkų ir daug sužeidę. Tečiau gavę paspirties, sugrįžo ir, pusvalandį pasimušę, vėl buvo atsiėmę Seinus. Tečiau, pristigę šovinių, vėl turėjo pasitraukti, vėl užkloję savo kelią lenkais. Čia pasižymėjo savo niekšišku darbu lietuvių karininkas Bardauskas. Jis perėjo lenkų pusėn ir įdavė jiems savo kareivius, tečiau lietuviams pasisekė juos išvaduoti. To judošiaus tėvas ties Raseiniais turi savo dvarą.

RYTINĘ CHICAGO IR APIELINKĘ VALDO KARIUMENĖ. STREIKUOJA 367,500 DARBININKŲ.

Plieno industrijoje Amerikoje steirkuojo 367,500 darbininkų, reiškia 88,500 daugiau negu pradžioje streiko buvo.

Streikas tęsiasi trečia savaitę ir kova išnaudojamų darbininkų su kapitalistais vis didėja.

Rytinėje Chicagos dalyje, Gary, Ind. ir Indiana Harbor, Ind. streikieriams gelbsti ex-kareiviai, kurie vadovavo keliomis streikierių demonstracijomis.

Policija negalėjo nugalėti demonstrantų, tat buvo pašaukta virš 1000 kareivių, kuriais vadovauja generolas Wood.

Minėtuose miesteliuse ex-kareiviams tapo uždrausta dėvėt kareiviską uniformą, o kas dėvi buna suareštuotas.

Gen. Wood su savo kareiviais turėjo daug darbo malšinime rasinių riaušių Omahoje, bet čia jam daug sunkiau padaryti tvarka, kadangi ex-kareiviai uoliai palaiko streikierių pusę.

Rytinėje Chilagos dalyje, Gary, Ind. ir Indiana Harbor, Ind. tapo įvesta mirties bausmės teisė, arba karės stovis.

Paroduojančių darbininkų minių milicija nepajiegia išvaikyti.

Sužeisti karėje ex-kareiviai griausmingomis prakalbomis ragina darbininkus laikyties savo reikalavimų.

ŽINIOS ŽINELĖS.

ITALIJOJE ATNAUJINTA CENZURA.

Didėjant neramumas Italijoje tapo atnaujinta kariška cenzura. Spalato uoste liko tik Itolijos laivai, o amerikoniški ir angliški išplaukė.

Francijos diplomatinė misija su Schneideriu pryšakyje šiomis dienomis atvyks Amerikon.

Rumunijos generolas Vaitoiano suformavo naują kabinetą beveik iš vienų generolų.

Anglijos oficialės skaitlinės parodo, kad jos demobilizuotų oficierių skaičius siekia 142,389 ir 3,258,001 kareivių.

Streikas skalbėjų New Yorke prasidėjo Spalio 6. Sustrekavo virš 10,000 darbininkų, reiškia laudami 44 val. darbo savaitėje ir $40.00 užmokesties.

Mokintojų susivienyjimos Worcester, Mass. padavė reikalavimą mokyklų komitetui, kad pakeltų mokytojų atgas 25 nuošimčiais.

Nuo Spalio 6-tos iki 11-tai dienai Naujoje Anglijoje bus "Thrift Week", — varymas agitacijos už pirkimą karės taupymo ženklelių ir kitokių valdžios išleistų popierų.

Kunigų - Pastorių algos Providence, R. I. tapo žymiai pakeltos, gyvenimo reikmenų pabrangimui, nežiurnt to, kad pastarais metais už maldas trigubai plėšiama. Kunigams duoda Dievas ir žmonės.

Bostono Liet. Mass-Mitingas.

Conn. Lietuviai Gerai Rengiasi Prie Lietuvos Liuosybės Sąvaitės.

Lietuvių Mass - Mitingas įvyko Lietuvių Salėje pereitame nedėldienyje. Prakalbos tesėsi nuo 2 val. p. p. iki 6:30 v.v. ir pilnutėlė salė žmonių visą laiką ramiai klausėsi kalbėtojų.

Pirmininkas Ivaškevičius kalbėtojus išstatė šiaip:

"Darbininko" redaktorių Praną Gudą, kuris kalbėjo apie bendro darbo reikalingumą ir "kvietė aukauti. Adv. F. J. Bagočius atkartotiniai pabriežė kad jis kalbąs kaipo socialistas ir ragino visokiais budais kovot už Lietuvos, musų tėvynės laisvę. Dr. P. Jakmauh užgyrė šį parengimą ir ragino lietuvius priduot lietuviškų išdirbimų Bostono muzejui, kur jų reikalaujama. Dr. J. Jonikaitis aiškino kas tai yra patrijotizmas ir gėrėjosi bostoniečių veikimu del Lietuvos labo. "Sandaros" red. Kastantas Norkus nupiešė opiausius Lietuvos laisvės reikalus ir karšta kalba visokių persitikrinimų lietuvus eiti bendron kovon už pradėjusią gyvuoti musų tėvynę Lietuvą. Jis pagamino rezoliucijos padėką Boston Globe ir profesoriui Morison už pataipinimą prielankaus lietuviams straipsnio "Globe" Spalio 5 d., ir kitą rezoliuciją padėką "Boston American" už pažimėjimą Lietuvos "Boston American" žemlapyje, Spalio 5. Rezoliucijos tapo vienbalsiai priimtos visų klausytojų atsistojimu. Pabaigoje kalbėjo Jonas Karosas—pasakojo savo įspudžius iš Lietuvo. (Ant rytojaus rezaliucijos patilpo "Globe" ir "American").

Tam tikri kolektorai salėje rinko aukas. Ant vietos surinkta pasiuntimui tiesiog Lietuvos valdžiai $358.95. Apart to dauguma pasižadėjo aukauti kitame mitinge: Dr. Jakmauh $100.00, p. Matuzas$100.00, p. Čaplikas $500.00 ir t.t. (Aukautojų vardai tilps vėliau).

Bostoniečių tarpe apsireiškia toleratiškumas: musų tautos reikalus vis rimti lietuviai ir lietuvaitės stato pirmon vieton.

Skulptorius A. Aleksandravičius atidarė lipdybos mokyklą Mariampolėje.

Lietuvos aviatorius Kastantas Fugalevičius mušiuose ties Panevėžiu tapo sužeistas į ranką. Atvykęs į Kauną nusižudė. Nusižudymo priežastys nežinomos.

Lietuvos prezidentas Kaune persikėlė iš Laisvės Alėja No. 6 į buvusius rusų gubernatorių namus, Naujoji Vilniaus gatvė, No. 3.

Kaune tarp daugybės veikiančių draugijų gyvuoja "Skaitymo Mylėtojų Draugija".

Lietuvos traukiniai rugsėjo 5, 1919, pradėjo vaikščioti tarpe Kauno ir Virbaliaus. Panevėžio linija bilietai parduodama tik iki Abelių.

Už telegramas Lietuvoje mokama po 10 skaitikų tame pat mieste, o iš vieno miesto į kitą po 30 skatikų.

J. Kerštas, Marinsko teatro artistas iš Petrogrado, atidarė šokių ir plastikos kursus Kaune.

"Lietuvos Liuosybės Savaitės" vajus nutarta pailgint: vieton nuo spalio 15 iki 22, bus nuo spalio 15 iki pabaigai šio (spalio--October) mėnesio.

LIETUVOS LIUOSYBĖS SAVAITĖS REIKALE.

A. L. T. Sandaros Conn. apskryčio kuopoms.

Gavau laišką nuo p. M. J. Damijonaičio, kuriame prašo, kad A. L. T. Sandaros Conn. apskritys surengtų prakalbų maršrutą laike Liet. Liuosybės Savaitės. Kadangi trumpas laikas tat apskritys nieko negali suspėti. Atsakydamas aš jam nurodžiau visų kuopų raštininkus antrašus ir jam patariau, kad nuskirtų dienas kiekvienai kolionijai ir, — kad kreiptusi į kiekvieną kuopą, kad kp. paskirtose dienose stengtusi surengti prakalbas savo mieste. Taigi gerbiami kuopų raštininkai gavę užkvietimą pasitarkite su kitais sandariečiais ir nuskirtose dienose malonėkite surengti prakalbas. O Kadangi sandariečiai visuomet nenuilstančiai kovoja už Lietuvos laisvę ir neprigulmybę, tvirtai tikiu, jog ir šioje Liuosybės Savaitėje prakilniai pasidarbuos dėlei atgimstančios musų brangios tėvynės Lietuvos.

Su aukšta pagarba,

A. L. T. Sandaros Conn. apskričio raštininkas,

K. J. Paulauskas.

A.L.T.S. Reikalai.

Kitokio Išėjimo Nėra.

Per keletas paskutinių savaičių viešai organe ir laiškais kuopoms mes atkreipiame narių domą į tai, kad nariai užsimokėtų savo mėnesinių mokesčių užvilktas skolas. Siuntinėjame kuopoms lakštus nurodant kiek kurie nariai yra skolingi. Ant to kuopos atkreipę domą ir šaukia susirininkimus iškolektuojant nuo narių mokestis ir jas prisiunčia Centrui. Bet kiekvienoj kuopoj vis susiranda vienas-kitas-trečias narys, kurie yra su užvilktoms mokestimis ir jie neatsilanko į susirinkimus apsimokėti. Ką su jais daryti?—kuopų sekretoriai mus klausia. Na kagi su jais kitą ką daryti išskiriant, kad nariai neužsimokėję daugiau kaip 3 mėnesius turi but suspenduoti.

Taigi su šiuo "Sandaros" numeriu mes savo knygose padarę reviziją visus narius, kurie neužsimokėję už 4 mėnesius, suspenduojame ir jiems sulaikome siuntimą organo. Kitaip negali buti. Organizacija neša dideles išlaidas organo lėšų padengimui ir organą siuntinėti ne tikriems nariams nėra jokio išrokavimo.

Tad dabar jei kuopų sekretoriams kas skustųsi, kad jau negauna "Sandaros", sekretoriai vieton mums rašinėjus pirmiausiai peržvelgkit savo knygas ar tas narys yra apsimokėjęs savo narystės mokestys. Taip tai bus tvarkingiausiai.

Su pagarba,
JONAS KERDIEJUS,
ALTS. C. V. Sekr.

Mirusi Kuopa Atgaivinta.

Haverhill, Mass. seniau buvusi veikli ALTS. kuopelė bet del įvairių priežaščių ėmusi ir "numirusi". Bet dabar organizacijai įeinant į normales vėžes ten esanti geri tėvynainiai kuopą iš numirusių prikelia.

Naujai įstojo šie nariai: S. Zavadskis. J. Zavadskis, B. Puzniekas, J Večkys, U. Zavedskienė, A. Majauskas ir iš Lawrenco kuopos persinešė P. Čiras.

Nauja kuopa jau ir prakalbas rengia. Geros kloties jusų veikime!

Kuopelė auga į kuopą.

Ansonia, Conn. musų organizacijos kuopelė šiomis dienomis susitvarkiusi prisiuntė narių užvilktas mokestis ir burį naujų narių organizacijon atvedė. Nauji nariai šie: P. Rugis, J. Vaitkevičia, T. Čeplinskas, J. Kantautas, A. Ulevičia, J. Dičkus, S. Bujauskas, J. Radzevičius ir J. Siuravičia.

Tai dabar yra bent kuopa nedidelėje kolonijoj.

Dar naujų narių.

21 kp. Rochester, N. Y. įstojo du nauju nariu: D. Jokšis ir J. Žemaitis.

Kas girdėti Chicagoj.

Iš Chicagos pranešama, kad buk ten 25 kp. išrinkusi komisijas, kurių užduotimi Chicagoje suorganizuoti keletą kuopų. Jau jie buk rengiasi prie Seimo galvojat kaip delegatus pasiųsti Seiman. Vyrai, laukiame, laukiame jusų pasijudinimo. Kaip sukrusite tai nuveiksite.

Kuopos atsiliepia.

Gardner, Mass. Rochester, N. Y. New Haven, Conn. ir Ansonia, Conn. kuopos atsiliepė į musų raginimą. Kur kitos kuopos? Vyrai, miegoti ne laikas. Ateina musų Seimas — visi bukime tvarkoje jį pasitikti.

Na Kaip Kitos Kuopos?

Ar ką veikiate? Ar naujų narių nesurandate? Ar seni nariai neapsimoka pilnai. Paklabinkite.

Dovanotas šėras.

Petras Jasiunas iš Worcester, Mass. dovanoja ALTS. savo šėrą. Jau $10 ir mažiaus skolos už musų spaustuvę.

Balsavimų Blankos Tuoj Bus Prisiųstos.

Visi reikalingi delegatai musų organizacijos Centro Valdybon sekantiems metams beveik jau apsiėmę. Tuoj bus prisiųsta kuopoms balsuoti blankos.

Jei kas kam reikalinga žinoti apie organizacijos reikalus tai rašykite mums.

J. KERDIEJUS.
Sekret.-Administratorius.

"SANDAROS" ADMINISTRACIJOS ATSKAITA.

Už Rugpjučio ir Rugsėjo mėnesius, 1919.

Per Rugpjučio mėnesį **pribuvo:**

Už prenumeratas	61.01
Už pavienius numerius	33.90
Už apgarsinimus	189.69
Už darbus	176.31
Už knygas	50.25

Narių mokestis:

2 d. 10 kp. New Haven, Conn.	4.65
4 d. 33 kp. Norwood, Mass.	2.00
7 d. 24 kp. Montello, Mass.	20.20
11 d. 18 kp. Cleveland, Ohio	21.00
65 kp. Scranton, Pa.	8.50
66 kp. Mt. Carmel, Pa.	5.50
19 kp. Newark, N. J.	4.00
13 d. 9 kp. Cambridge, Mass.	6.40
47 kp. Naugatuck, Conn.	6.40
14 d. 19 kp. Newark, N. J.	2.00
18 d. 54 kp. Lewiston, Me.	2.40
59 kp. Thompsonville, Conn.	3.00
19 d. 16 kp. Worcester, Mass.	8.40
20 d. 29 kp. Detroit, Mich.	4.40
22 d. 11 kp. Waterbury, Conn.	10.00
23 d. 7 kp. So. Boston,	14.60
27 d. 10 kp. New Haven, Conn.	7.85
49 kp. Lowell, Mass.	3.65
28 d. A. Gaidis, Lowell, Mass.	2.00
55 kp. Wilkes Barre, Pa.	13.40
66 kp. Amsterdam, N. Y.	2.00
J. A. Baukus	2.00
29 d. 50 kp. Canton, Mass.	.85
30 d. 1 kp. Brooklyn, N. Y.	9.40
Organo Pirkimo Fondan:	
Dr. A. M. Bacevičia	15.00
K. Kinderavičius	1.00
K. Ambrozunas	5.00
R. Tamulevičia	1.00
A. Zilis	1.00
S. Jeneliunas	10.00
29 kp. Detroit, Mich.	1.00
10 kp. New Haven, Ct.	1.00
Už tikietus nuo kuopų	13.00
Smulkesnių įeigų	28.50
Likę nuo Liepos	123.76
Viso	876.02

Per Rugpjučio mėnesį **išlaidų:**

Algos	568.00
Išlaidos prie laikraščio (popiera, kliščs, juodylas ir t p.)	103.84
Išlaidos prie darbų (džiabsų)	26.00
Spaustuvei dapirkta reikmenų	25.00
Knygų pirkta	19.35
Šviesa	7.40
Smulkesnių išlaidų (Pašto ženklai, ekspresas, aliejus, benzinas ir t. p.	33.31
Taxai už 1918	78.05
V. Račkauskui, paskola atmokėta	5.00
Viso	865.95

Per Rugsėjo mėnesį **pribuvo:**

Už prenumeratą	78.50
Už pavienius numerius	22.74
Už apgarsinimus	157.68
Už darbus	73.83
Už knygas	54.80

Narių mokesčių:

3 d. 15 kp. Bridgeport, Conn.	3.40
5 d. 9 kp. Cambridge, Mass.	1.60
8 d. V. P. Banionis	1.00
68 kp. Providence, R. I.	10.80
10 d. 1 kp. Brooklyn, N. Y.	2.40
11 d. 64 kp. Binghampton, N. Y.	2.20
12 d. 5 kp. Baltimore, Md.	8.20
15 d. D. J. Puišis	3.00
57 kp. Union City and Naugatuck, Ct.	5.60
17 d. 59 kp. Thompsonville, Ct.	2.00
25 kp. Chicago, Ill.	41.80
19 d. 7 kp. So. Boston,	15.00
20 d. 63 kp. Perth Amboy, N. J.	3.80
P. Kazlauskas	3.25
50 kp. Canton, Mass.	1.20
22 d. 30 kp. New York, N. Y.	5.20
23 d. 55 kp. Wilkes Barre, Pa.	11.00
24 kp. J. Zekonis	3.40
24 d. 46 kp. Hartford, Conn.	9.40
25 d. 18 kp. Cleveland, Ohio	8.80
26 d. 47 kp. Tamaqpa, Pa.	3.40
29 d. 52 kp. Gardner, Mass.	8.50
7 kp. S. Boston	.40
30 d. 7 kp. So. Boston	2.20
25 kp. Chicago, Ill.	1.60
Organo Pirkimo Fondan:	
ALTS. Conn. Apskritys	50.00
24 kp. Montello, Mass.	1.00
Smulkesnių įeigų	20.50
Likę nuo Rugpjučio	10.07
Viso	628.27

Per Rugsėjo mėnesį išlaidų:

Algų	313.38
Išlaidos prie laikraščio	50.59
Išlaidos prie darbų	55.49
Spaustuvei dapirkta	18.07
Knygų pirkta	16.40
Randa ir šviesa	107.27
Pirkta mimeograph, įmokėta	15.00
Smulkių išlaidų	43.53
Viso	619.73
Balansas	8.54

J. KERDIEJUS,
"Sandaros" Adm.

Ką Turės Veikti Šis ALTS. Seimas.

Nė viena organizacija nebuna tobula nuo jos užgimimo arba nuo susiorganizavimo. Jos tobulinasi ir tvarkosi savo tolimesniu gyvavimu, o ypač per savo susivažiavimus arba seimus. Nes seimai, jeigu jie atsibuna rimti, daug gero padaro organizacijai, kadangi tokiuose seimuose buna apkalbami opiausi ir svarbiausi organizacijos reikalai; juose buna nustatoma organizacijos tvarka ir jos tolimesnis veikimas, žodžiu sakant, buna įvesta ir nustatyta organizacijoj toki pagerinimai ir tvarka, kurių nebuvo galima padaryti be visuotino organizacijos Seimo, nors jie ir iš kalno buvo permatomi ir pageidaujami.

Tas pats yra ir su musų garbinga ALTS., kuri yra tautininkų demokratų partija ir kaipo viršiausia politikos organizacija.

Nors pereiti ALTS. seimai ir stengėsi patobulinti musų garbingą organizaciją įvesdami naujus pagerinimus, o ypač už pereitas Brooklyn, N. Y. seimas, kuris padarė nutarimą įsigyti nuosavą organą, tuomi nutarimu dikčiai patobulino ir pastatė į šviesesnį kelią musų organizaciją, nes be organo nebutų galėjusi gyvuoti.

Gi pereitas Seimas, atsibuvusis So. Boston, Mass., priėmė naują konstituciją, kuri yra organizacijos kelrodžiu, rodančiu kokią rolę turi lošti ALTS., kaipo vyriausia politikos organizacija Lietuvos Nepriklausomybės klausime.

Bet šis nutarimas šiandien yra antraeiliu, nes šiandien viršiausią rolę politiškuose Lietuvos nepriklausomybės reikaluose lošia įvairios tarybos-tarybėlės, kurios visai nesiskaito su ALTS. pereito seimo nutarimais.

Pavyzdin imkime kad ir LNF., kuris pagal čarterį ir ALTS. pereito Seimo nutarimų yra po ALTS. globa bet faktiškai LNF. kontroliuoja ALT. Taryba ir be jokio pasitarimo su Sandaros c. v. eikvoja pinigus iš LNF. daro "Liuosybės" savaitę... Šie žygiai nėra taktiški, nes Sandara, kaipo globėja LNF. yra nustumta į užpakalį. Sandariečiai tą aiškiai mato ir supranta, bet sandariečiai už tai nekeršins ir sandariečiai kaip visus gerus sumanymus rėmė, taip rems ir šį. Tik nekantriai laukia ALTS. atsibusiančio Seimo, kuris turės toms pašalinėms taryboms pasakyti, kad nedarytų tokių žygių, kurie faktiškai joms vienom nepriklauso, ir visuomet privalote tartis su ALTS., kaipo vyriausia tautininkų demokratų partija.

Tuos klausimus sandariečiai Seime turės rimtai apkalbėti ir sykį ant visados pasakyti, kad ALTS. yra vyriausia partija politikoje ir taryba be Sandaros neturi teisės ką nors svarbesnio sauvališkai skelbti.

Antras taipgi svarbus klausimas, tai Sandaros organo išpirkimas. Ir čia Seimas turės surasti budą, kad kuogreičiausia užbaigus Sandaros mortgečius mokėti ir kad "Sandara" butų galima leisti nors du sykiu savaitėj.

Butų malonu prieš seimą ir daugiau balsų išgirsti organe šiame klausime.

P. Jaras.

Pranešimai iš kuopų.

NEWARK, N. J.
Sandariečiai Darbuojasi.

Orui atvėsus lietuvių judėjimas pradeda atgyti. Rengiama baliai, teatrai ir tt. Vietinė AL. T. Sandaros 19 kp. praeitame susirinkime nutarė prirengti lošimui kokį nors gerą veikalą. Į komisiją išrinkta pora energingų vyrų, tad nėra abejonės, kad bus tinkamai priruošta.

Vietos sandariečiai stumia visą tautinį judėjimą pirmyn. Kur tik nueisi, visur kalbama apie sandariečių darbštumą. Sandara tai toji gaivinanti jiega, kuri žmogui skiepina prakilnius jausmus, meilę artimo ir tėvynės. Bet gaila, kad sutinki ir tokius žmones, kurie nepermato ir neapkainuoja sandariečių prakilnaus darbo, kuris žmogų kelia prie apšvietos ir daro kulturiškesniu.

Tuli žmonės pirmoje vietoje save stato kataliku, kiti socialistu, bet sandariečių pirmasai obalsis: aš—lietuvis! Kitaip ir neturi buti.

Kiekvienas apsišvietęs tautietis pirmoje vietoje stato tautos reikalus. Tie kurie save vadina vien katalikais bei socialistais, negali buti naudingi musų tautai: katalikybė ir socializmas yra tarptautinės idėjos ir, kaipo tokios, iki šiol nieko gero lietuvių tautai nedarė ir nežada nieko gero duoti. Lenkai katalikai su pagelba Rymo kuožiauriausiai persekioja ir slėgia lietuvius.

Per penkis šimtus metų lietuvius kankino lenkai katalikai ir šiandien bando pavergti lietuvį varguolį, kuriam buvo skiepinama ištikimybė vien Rymo bažnyčiai su pagelba Rymo katalikybės ir šiandien Lietuvos kaimiečius lenkai prigaudinėja ir, tik apsišvietusiuose lietuviuose tautystės idėja stovi ant augšto laipsnio, o tamsų kaimietį lenkai lengviau privilioja, baugindami visokiais baubais.

Tuli žmonės sako, buk yra daug kunigų, kurie tvirtai stovi už lietuvystę. Tas yra tiesa, bet tie kunigai ne del to remia tautystės idėją, kad jie yra kunigai. bet del to, kad jųjų širdyse dar neužgeso lietuviškas jausmas, jųjų gyslose vis dar teka lietuvio kraujas. To dėlei jie nors truputį darbuojasi del labo tautos. Bet didžiuma kunigų žiuri vien to, kad jų pasekėjai butų ištikimi katalikai ir kad pirmoje vietoje statytų Romos trustą, o paskui Lietuvą.

Tik ALT. Sandara skleidžia obalsį visur ir visados pirmiausia bukim lietuviais. Prisilaikant šio obalsio musų tautai lemiama graži ateitis.

Kiekvienas lietuvis gali prigulėti prie Sandaros, nes ji nesikiša į žmogaus privatiškus įsitikinimus: tikėk kaip nori, tik pirmiausia bukie geras lietuvis!

ALT. Sandaros 19 kp. laikys susirinkimą panedėlyje, Spalio (Oct.) 13 d. Visi Lietuviai gali buti nariais, o seni nariai privalo dalyvauti ir sutarime darbuoties.

Sandarietis.

CAMBRIDGE, MASS.
Nauji nariai ALTS.

Prie Sandaros 9 kuopos pereitame susirinkime prisidėjo nauji nariai: Veiklus tėvynainis S. Jeneliunas, ką tik sugrįžęs iš kariuomenės; J. Mitrikevičius —atsižymėjęs lošime teatrų ir rėmėjas visų gerų užmanymų; L. Sudentas poetas ir "Sandaros" bendradarbis. Prie to prakilnaus burelio prisidėjo J. Jeneliunas ir A. Vozgirdas. Tokiu budu 9 kuopa vienu vakaru laimėjo 5 nau jus narius. Dabar ir musų prakilnus darbas bus lengviau veikti.

Sandaros 9 kp. puikiai gyvuoja. Visi nariai gerai mokas ir šiomis dienomis bus prisiusta į Centrą mokestis už visus narius. Sandaros 9 kp. labai užganėdinta redaktorium K. Norkum ir administratorium J. Kerdiejum.

A. Bartkevičia,
Sekretorius.

CAMBRIDGE, MASS.
Sandariečiai Perka LA.B. šėrus.

ALTS. 9 kuopa budama kaipo prakilniausia organizacija, remia visus musų tautos reikalus, todel ir Sept. 28, 1919, surengė prakalabas del L. A. Bendrovės, kur kalbėjo inž. P. J. žiuris. Prakalbos nusisekė puikiausiai. Bendrovė šėrų tapo parduota už $900.00. Garbė Cambridge lietuviams, nes jų niekas sukirst negali, jie visur pirmieji prie prakilnių darbų. Daugelis neturėjo pinigų su savim, tat prisižadėjo ateiti prie P. Bartkevičiaus po No. 877 Cambridge St. ir prisirašyti prie LA. Bendrovės.

S.

CLEVELAND, OHIO.
Iš Sandariečių Veikimo.

štai ir prabėgo vasarėlė su savo šiltomis tingiomis dienelėmis. Oras vėsta. Medžiai pradeda berti savo pageltusius lapus, kurie tiek ramumo —poilsio pridavė savo pavėsiu saulėtame vasaros laike.

Aptyko sodnai, miškeliai nuo įvairių draugiškų išvažiavimų — piknikų... Artinasi ruduo. Gamta jau nebevilioja į laukus, šlaitus, pievas poilsio jieškoti. Dabar prasideda rudens darbai. O! kiek mes jų dabar turime! Tad gi ir musų ALTS. 18kp. ir "Varpo" choro nariai nejuokais pradeda ruoštis prie darbo.

Mėnesiniame susirinkime 9 rugsėjo po paprastų formališkumų, tapo išklausyta komisijų raportai.

1. Lietuvos Gelb. Draugijos Kom., Jankevičius ir L. Apšiega, pranešė, jogei šiuom tikslu tapo sušauktas susirinkimas 28 d. rugpjučio mėn. kuriame tapo išrinkta valdyba ir prisirašė naujų narių. Viso iki šiam laikui prisidėjusių yra apie 50 narių.

Čia pat kilo sumanymas, kad ALTS. 18 kp. prisidėtų minėton draugijon, šiam sumanymui visi pritarė ir paskyrė iš kuopos iždo $2.00 įstojimo ir $3.00 pridėti kaipo auką.

2. Viešo pikniko atsibuvusio 10 rugpjučio, 1919, kom. J. Bajerčius ir A. Zdanis, išdavė atskaitą, iš kurios paaiškėjo, jogei gryno pelno likę ALTS. kp. $64.21c.

Nutarimai:

1. Nutarta rengti vakarą su perstatymu pabaigoj lapkričio mėn. Rengimo kom. išrinkta J. Bajerčius, A. Zdanis, J. Bražauskas. Taip pat susirašė apie 8 nariai dalyvauti lošime.

2. Nutarta netrukus surengti šeimyniška vakarą. Surengimo kom. išrinkta: M. Švarpa, J. Boltakis, J Bražauskas.

3. Pavesta ALTS. 18 kp. valdybai parengti įnešimus ALTS. seiman.

4. Varpo choras taipat pradėjo po vasarinio pasilsio žymiai lavintis ir ketina kiek vėliaus surengti žymų koncertą.

ALTS. 18 kp. rašt.

J. P. Garmus.

Belaisvio Balsas.

Rugs. 17, 1919.

Gerbiamieji "Sandaros" Red.—

Meldžiu, jei galima, patalpinkite šį mano laiškelį, kaipo belaisvio buvusio Vokietijoj.

Aš paeinu iš Trakų apskričio, Semeliškių valsčiaus, Senų Kitaviškių kaimo Ignotas Gudelis.

Pradžioje karės buvau paimtas į rusų armiją ir daug vargo mačiau.

Paskui patekau į Vokietijos nelaisvę. Ten tai perkenčiau baisiausias kančias: ir darbo sunkaus reikėjo be pasilsio dirbt, ir nuogus ant sniego mus laikė, o apie valgį tai baisu ir prisimint: pastipusius arklius ir šunis suvalgėm, vos šiaip-taip gyvi likom. Kilus revoliucijai Vokietijoje mes patekome į francuzų rankas.

Prašau atsiliepti Zigmanta Jankų, gyvenantį Bostone ir prašau atsiliept mano tris brolius kurie kur tai Amerikoje gyvena. Aš visų antrašus pamečiau.

Su tikra pagarba,
Ignotas Gudelis.
Detachmen Lituanen,
Ca-me Tarden Fantine
Verdun (Meuse) France.

Provokatorių leidžiamos paskalos, buk pirmojo Karo Mokyklos leidmo daug karininkų jau esą žuvę. Generalinis štabas tas žinias griežtai atšaukia, kaipo visai neteisingas. Iki šiai dienai karo Mokyklos leidimo nėra nei vieno žuvusio karininko. Musų gi visi nuostoliai skelbiami "Kariškių Žodyj."

Kalvarija. Kalvarijos vietos artistų kuopelė šio mėnesio 10 d. surengė vakarą: buvo vaidinta "Velnias ne boba." Artistams savo roles atlikti pasisekė neblogiausiai. Po to sekė gyvieji paveikslai ir dainos. Vaidinimui pasibaigus, buvo šokiai, skrajojanti krasa ir šiaip žaidimai. Publikos del tulos priežasties buvo neperdaugiausiai. Vakaras baigėsi apie 6 valandą ryto.

Kalnų Arelėlis.

JAUNIMO SKYRIUS.

GIRIOS DUKTĖ.

Laukimo Valandos.

(PAVEIKSLĖLIAI).

(Užbaiga).

VII

Ištisą dieną pragulėjau be žado, be jausmo, perdaug pritrenkta net mąstyti.

Tu vedęs —išskaičiau laikraštyje, vėliaus —gi Tavo laiške. Atėjo ta žinia, kai perkuno trenksmas iš mėlynės erdvės. Negalėjau tikėti. Atmintis Tavo karštų žodžių, Tavo akių žvilgsnis, net balso tonas, toj brangioj mudvejų sužiedotuvių dienoj — šešiolika metų atgal— sakyti sakė, jog myli mane —myli netik šiam pasaulyje ir gyvenime, bet mylėsi ir per visą amžinastį.

Ne, negalimas daiktas, kad Tu nebemylėtumei manęs. Yra čia kas tokio kito kurio aš nesuprantu, bet kurį Tu, kada nors paaiškinsi.

Negaliu Tau daugiau rašinėti, bet šiandie dar siunčiu pasveikinimo laiškutį.

Kaszin, ar ji —Tavo moteris indomaus, ar sukils pavydas jos širdyje, pamačius kitos moteriškės raštą į —Tave?

Nekenčiu savęs už širdgelą, kurią jaučiu — mastant, speliojant, ar Tu pažinai ją tada, keturi metai atgal, kada pranešei man, jog iš priežasties savo pusininko mirties, jokiu budu negalėsi parvažiuoti.

Bet ne, tas negalėjo buti, nes Tavo laiškai— kelias savaites rašei kas dieną — taip kupini buvo kartaus užsivylimo, taip pilni karštos gilios meilės prie manęs.

Trumputis šis gyvenimas, tik valandžiukė ir —amžinastis. Tenai, anapus gyvenimo ribos sutiksi mane. Nieks neįstengs, mylimasai, mus ilgai skirti.

Myliu kaip mylėjau, ir tenai brangusis mano žmogau, Tavęs lauksiu.

VIII

Ir vėl mano gimtoji diena.

Balti it sniegas plaukai keistoka išvaizdą man teikia. Iš pirmo pamatymo spėtumei, jog ne trisdešimts devynių, bet penkiosdešimts metų esu.

Laikas palietė mane savo ranka, ant veido paliko savo žymę, ir šiandien esu— sena.

Nieko nebegirdėjau iš Tavęs po tų kelių žodžių pranešant apie savo vestuves.

Ir geriau taip. Jei butumei vėl rašęs, nebegalėčiau statyti Tavęs taip augštai — nebučiau galėjus begerbti. Ateis laikas ir be Tavo rašymo, kuomet viską suprasiu, žinosiu.

Kai kada spėlioju, kaip prabėgantieji metai su Tavim pasielgė. Ar laiko ranka lengvai Tave palietė, ar, gal kaip manęs negalima Tavęs pažinti, nors Tau dar tik ketvertas desėtkų ir penki metai telenkia galvą.

Bet jau kas kartas labiau jau dingsta šio gyvato regėjimai iš mano akių, o aš laukiu, nuolatos laukiu to kito, platesnio ir kiltesnio gyvenimo anapus žvaigždžių.

IX.

Atėjai Tu vakar vakare.

Sėdėjau sau priprastoj vietoj prie lango—prie to, kur stovėjau Tau išvažiuojant tiek metų atgal!

Išgirdau Tavo žingsnius ant takelio— grįžai Tu —pas manę. Mėnulio spinduolėliai apšvietę Tave stovint taprduryje, augštą, energingą ir jauną!

Nei žodžio negalėjau tarti, netikėjau savo akims.

— Leonora —kur ji? Tu klausiai nekantriai, rupestingai dairydamas po kambarį. Užsivylimo šešėlis apniaukė Tavo veidą.

Giliai pažvelgiau Tavo akysna —nebuvo jose nei liepsnelės pažinties, nei kibirkštėlės, buvau Tau —svetima!

— Leonora— mirus, —atsakiau tyliai.

Tu pasvirai, į kėdę atsiremdamas. Drebančia ranka pabraukiai per akis, gi sunkus, skaudus suvaitojimas iš pabalusių Tavo lupų.

Atsipekėjęs kiek, nei žodžio daugiau netaręs, su nublankusiu veidu ir užgesusiomis akimis išėjai; staigu pasenęs, sulinkusiais pečiais —visa jaunysta žuvusi.

Nebeilgu jau man dabar.

Laukimas žemiškos laimės pasibaigė —radau kitą.

Tu myli mane ir žinau, kad visada mylėsi.

Užsibaigė —laukimo valandos, kas kartą pamažiau sukasi šio menkučio gyvenimo ratas, ir netrukus anapus ribos vienas iš mudvejų —lauksime.

Į VYTAUTO DVASIĄ.

O, Vytaute didis vadove tėvynės!
Tu amžius papuošei vainikais garbės.
Pabuski, ereli galiunų gadynės—
Vėl milžino žygiais šalis sudrebės.

Tiek amžių beslėgė dangus mus aptemęs!
Vien statėm krutinę prieš mirtį šaltai.
Bet pančiai sutruko. Tarp griuvėsių žemės,
Ir mums sužibėjo gyvatos krantai.

Atgijo senovės užburtoji galia.
Subildo po mišką bernelių žirgai.
Kaip bočiai kad traukė šarvais apsikalę,
Sukilo jaunieji tėvynės sargai.

Tavęs tiktai laukiam.. Pabuskit! Atskriski
Galingai ant žirgo nuo rumų nakčia.
Kaip žaibas padangių prieš veidus nušviski
Ir paneriu veski į rytus slapčia.

Į Vilnių! į Vilnių! Į garsiąją pilį!
Iš čia musų kardas ant priešo nukris.
Čia protėvių vėlės užmirusios tyli,
Čia tavo budėjo jautrioji akis.

Iš čia tu grumojai galingam kryžiuočiui,
Iš čia tu išmynei į kovą takus.
Čia garsas skambėjo mus karžygių bočių,
Čia buvo lietuvis nuo amžių ir bus!

"L."— **Žalgiris.**

GAMTA.

O, gamta—jurė, pilna gyvybės,
Tu palieti sielą it jautriąją stygą,
Neskupi pasauliui ta savo gerybės,
Priduodi gyvybę ir meilę ir jiegą.

Mintims tu svajonių sparnus dovanoji,
Širdyje kiekvieno sutveri linksmybes, —
Lyg kudikį mažą auklėji, liuliuoji,
Iš tavęs krutinė įgauna kantrybės.

Tu ir mano širdžiai suteikiai gyvybę,
Geismais ir troškimais uždegiai man sieią,
Kaip karžygiui—jurės įduodi galybę,
Padarai pasaulį gražesnį ir mielą.

L. Studentas.

E. Cambridge, Mass.

ATSIMINUS LIETUVĄ.

Lietuva, tave atsiminus,
Tuos plačiuosius takus, ką kojos sumynė,
Krutinė be tavęs man skausmuos užvirus,
Tavo meilė daro širdyje kankynę...

Ant tavo krutinės mane išliuliavo
Močiutė, dar mažą bunant vystikluose,
Sąjausmą ir meilę ji man įdainavo,
Ką šiandien dar jaučiu širdies ilgėsiuos'...

Ar tavyn sugrįžti kada nors galėsiu?
Ar aš beišvysiu žaliuojant laukus?
Tavo gamtos grože ar besigerėsiu
Ir ar beregėsiu savuosius draugus?

L. Studentas.

E. Cambridge, Mass.

LIETUVOS ARMIJOS KAREIVIŲ LAIŠKAI.

Lietuvos Armijos kareivis Jonas Kupčiunas iš Liepojaus rašo savo broliui Juozui Kupčiunui So. Bostone:

Liepojus, 9-10-19. Iš musų namų man pranešė, kad gavo nuo tavęs laišką. Labai ačiu. Mus Rudaminos parapijoje, Kalvarijos apielinkėse labai nuvargino vokiečiai savo plėšimais.

Kaip tik lietuviai ėmė organizuot kariuomenę, tat aš tuoj pastojau į Lietuvos armijos eiles ir vokiečius išvijom į jų žemę. Dabar musų tėvynę plėšia prakeikti lenkai. Brolau, greit parvažiuok Lietuvon kovot už tėvynę. Mes esame pasirengę paguldyt galvą už Lietuvos laisvę.

Kas tik myli Lietuvą, važiuokite namo iš Amerikos ir imkitės ginklo ir stokite į šventą kovą už Lietuvos laisvę. Geraiu galvą paguldyti kovoje už laisvę Lietuvos, negu tapti vergu.

Brolau, susimildamas važiuok Lietuvon ir tegul visi Amerikos lietuviai grįžta, kurie dar gali ginklą vartoti, o mes visus priešus nuo Lietuvos apginsime.

Lygi pasimatymui, mielas broli.

Jonas Kupčiunas,
Lietuvos kareivis.

Vincas Mitrikevičia, Lietuvos armijos kareivis rašo savo broliui Juozui Mitrikevičiui, Cambrdige, Mass.

Mylimas Brolau!

Klausiu tave brolau, ką jųs manote apie Lietuvą, kuri šiandien vargsta. Jos vaikai didžiame pavojuje ir nežinia ar tasai vargas nueis ant naudos tėvynei.

Lieja kraują jos sunųs pusiau nuogi, nedavalgę, be pailsio, tokia maža saujalė turi kariauti su bolševikais ir lenkais. Ir vokiečiai persekioja, girdima, kad Kolčako armija traukia iš marių į Lietuvą ir net jau keliose vietose Lietuvoj randasi. Jie nori atgimdyt senąją Rusiją ir dievas žino, kas gali iš to išeiti. Kad jau butų greičiau kokia atmaina.

Rodos butų negaila nei vargo ir mirti negailėtai kad tasai mus vargas butų ant naudos musų tėvynei ir jos nuvargusiems sunams, kurie visą savo amžių vargsta, pelnydami sau kasnį duonos iš sunkaus prakaito, nežinodami jokios laimės, neturėdami nei valandą žmoniško, kulturingo gyvenimo ir vis laukia, kada užtekės saulelė ir į jos langelį.

O dabar broleli pranešu apie savo gyvenimą. Eesiu kareiviu, pastojau į Alytą 14 d. sausio 1919, už savanorį. Priežastis tame, kaip pradėjo šaukti visus mylinčius Lietuvą, į kareiviją, tuom kartu užėjo mintįs stot gynti tėvynę nuo priešų. Nerimau namie, visokios mintys graužė galvą, nors buvo gerai gyventi prie savųjų. Žinojau, kad vargas laukia ateityje bet viską pergalėjęs važiavau kaip apsvaigęs nežinia į kokį padėjimą, nes maža buvo kareivių. Buvau jau ir po kulkom su bolševikais ir su lenkais buvo kiviručų, bet dievu dėkui sveikas ir gyvas dabar bunu Marijampolėj 1-mame Atsargos Batalijone, mokamoj k-doj už burvedį. Maistas neblogiausias, galima gyventi kaip Lietuvoj dabar geresnio nežinom. Alga ant mėnesio 50 rublių arba auksinų kareiviųi, o burvedžiui 75 rubliai. Bet viskas brangu, tai neišeini.

Kada parkeliausit į Lietuvą, nes jau daug persimainė, dabar netaip, kaip pirmiaus buvo, nes vietoj rusų pulkų vaikščioja geltonkenpasiai lietuviai. Ar maža džiaugsmo, nes lietuviai daug vargo prie rusų carizmo, be savo rašto, be mokyklų. Dauguma išsižadėjo savo krašto, daug Sibiran buvo ištremta, bet dabar lietuviai ir svetimoj šalyj gyvenanti, meldžiam šelpti ir gelbėti jos šalį nuo visų nelaimių.

Mes vis laukiam pagelbos iš Amerikos nes tenais musų broliai lietuviai turi balsą ir turim vyltį, kad neužmirš savo vargstančių brolių.

Šita karė tai baisiausia nelaimė pasaulyj. Kiek žmonių prakaito nuėjo ant vėjo: dirbo tas darbininkas, liejo prakaitą kruviną, o kas iš to išėjo?! Savo rankų darbu padarė del savęs baisiausias mašinas, kad tik geriaus butų savo brolis nužudyt. Jeigu tuom laiku butų išdirbę mašinas laukams dirbti arba žmonėms važinėt,bet ne taip eina si ir visas kapitalas nuėjo ant žmonijos skerdynių.

Pranešu apie savo kareivijos stovį, kad maža disciplina. Kareivis draudžiama mušti ir karininkai nelabai buržuaziški, netaip kaip pirmiaus, nes dabar jau visi turi balsą ir supranta reikalą. Maža ginklų ir drabužių. Kokius pasiuvo kuriem iš materijos tai nelaiko nieko, tuoj suplyšta ir kitų jau negausi. Kiti savo drabužiais nešioja, suplyšę. Batų ir skuros labai stoka. Daug basų vaikščioja.

Likit sveiki mielieji broleliai. Laukiu ir laukiu nuo jusų laiško, kuris man labai brangintinas nuo jusų apturėti.

Su pagarba,

Vincas Mitrikevičia,
Lietuvos kareivis.

Pleirytės-Puidienės Laiškas.

Apie Bolševikus.

Sibiro Lietuviai Leis Laikraštį.

O. Pleirytė- Puidienė rašo kompozitoriui M. Petrauskui:

Omskas,
9-VIII-1919.

Brangus Drauge!

Štai jau antra savaitė kaip gyvenu su savo šeimyna Omske —kaipo "pabėgėliai" bei tremtiniai, tariant literatiniai. Iš Čeliabinsko išbėgome nuo bolševikų, kurie atmetę Sibiro armiją umai persiveržė per Uralą, naikindami pakeliui viską, kas tik jiems neprielanku.

Prisiėjo bėgti, nes nėsu jų šalininku —atžagariai neapkenčiu jų už jų kruviną terrorą, už jų neetinę ir nekulturingą kovą su savo priešu, už visą tą chaosą, kokį jie sudarė veik visoje Europoje. Reikia su jais pagyventi, reikia jų "idėjos" jungą pajausti, norint aiškų apie juos supratimą turėti. Geriausiu liudininku buvo dabartinė pabėgėlių banga, prasidėjusi veik nuo Viatkos ir Samaros iki pat Čeliabinsko. Bėgo netik buržujai ir inteligentija, dar labiau bėgo darbininkai ir ukininkai. Kiek tilpo vežė gelžkeliai; didžiuma traukė vežimais, kurie užkimšo visus Sibiro kelius ant pora šimtų varstų. Daug mačiau pabėgėlių per visus tuos karo metus, bet tokios panikos, kokią sudaro bolševikai, nebuvau mačiusi.

Čeliabinskė paliko visas musų turtas, tarp kitko labai brangi mums lietuviams biblioteka —visi kompletai buvusios lietuvių laikraštijos. Ar sugrįžsime ten kada, rasime ten ką nors sugrįžę, dievai žino. Išsivežėme su savim tiktai drabužius ir skalbinius.

Čia Omske sustojau laikinai, tikėdamos, kad bolševikai ilgai Čeliabinske neužsilaikys, bet gal prisieis ir dar toliaus pasitraukti. Negyvenant čia sunku suprasti dabartinį Rusijos stovį — iš vienos pusės neva tai atkakli kova su bolševikais iš kitos galutinas ištvirkimas visų sluoksnių —spekuliacija visur ir viskuo.

Išvažiuodama iš Čeliabinsko apturėjau Tamstos atvirutę, bet gaidų nesulaukiau — jos atėjo vėliau ir pasiliko ten. Gailiuosi negavusi.

Kadaise rašiau Tamstai, kad buvo areštuotas mano vyras. Buvo tai skaudus, ypatingai del jo nesusipratimas, kurs tęsėsi ištysus tris menesius. Bolševikų buvo priverstinai laikomas kaipo inžinierius ant tarnystos, nacionalizuotų fabrikų skyriuje ir pabėgo nuo jų Permių užėmus. Bet užtat Sibiro valdžia įtarė jį bolševiku ir pakėliui į Čeliabinską suareštavo Ekaterinburge. Daug vargo ir išlaidų padėjau kol paliuosavo, o jo sieloje pasiliko daug nuoskaudos, nes patyrė daug juodo neteisingumo. Kaip tamsta žinai, nekuomet jis nebuvo partiviniu žmogumi, o čia, buvo įtartas bolševiku, kurių neapkenčia visa siela, matęs visas jų šunybes savo akimis. Pasiliuosavęs gyveno su mumis— kartu išvažiavome iš Čeliabinsko —mes pasilikome čia, jis nuvyko Tomskan, Centralin lietuvių biuran.

Centralis lietuvių biuras.... turime čia Sibire net tokią įstaigą. Bet ką jis veikia, kam taip vadinasi — nieko nežinau. Abelnai lietuvių padėjimas čia labai apgailėtinas — miegame "lietuviškai" ir tiek, tuo tarpu kada visos kitos tautos kruta. Žlugus Centro Komitetui per bolševikus ir drauge su atkirtimu Sibiro nuo centro Rusijos visos vietinės kolonijos ir skyriai apsnudo netekę lėšų ir inteligentinių darbininkų. Galų gale Irkutske kilo sumanymas įsteigti Centro biurą —sumanymas įvyko ir nuo sausio mėn. šių metų, toks biuras gyvuoja Tomske. Turėjo buti leidžiamas laikraštis, turėjo buti ryšiai su visais skyriais ir kiti darbai —bet kol kas nedaryta nieko.Geriausia illustracija toki.— Ekaterinburgo lietuviai steigia pulką prie latvių legijonų, Novonikolajevsko lietuviai prisidėjo prie lenkų.

Stoka, girdi, inteligentinių jiegų, skundžiasi Centro biuras savo aplinkraščiu —o mudu su vyru sėdime be jokios naudos. Dabar vyras išvažiavo ten — megins pradėti kokį darbą, svarbiausia užmegsti ryšius su talkininkų misijomis evakuacijos klausimu.

Visų tautų centrai sutraukti į Irkutską ir mes mėginsime perkelti visą darbą ten ir laikraštį leisti ten patogiau nes yra čechų spaustuvė, jų raidės mums parankios ir mano santikiai su jų armijos vadais labai geri.

Tiek tuo tarpu. Prašysiu Tamstos labai rašyti man ir siuntinėti "Sandarą" šiuo antrašu: g. Tomsk, Magistratskaja ulica, d. No. 10 kv. 10. —Iš ten viską gausiu. Jei kur nors apsigyvensiu—pranešiu.

Viso labo iš visos širdies

O. Pleirytė-Puidienė.

LIETUVAI.

Kelias iš dumų tamsybės,
It saulės spindulys gražus
Ir šaukia prie liuosybės
Mokindama dorybės mus.

Ten kur teka upeliai
Į didžias Baltiko jures,
Ten kur čiulba paukšteliai
Po sodus ir girias.

Lai apšviečia saulė šviesybės
Žemelę mųs tėvų,
Lai Lietuva puikiai gyvuoja
Pakilus iš didžių vargų.

Justinas Baukus.

Milwaukee, Wis.

"SANDARA"
(Buvusi "Ateitis)
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS ORGANAS
Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"
The Organ of the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
Editor
KASTANTAS NORKUS
Business Manager
JONAS KERDIEJUS
Yearly Subscribtion:
In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50
Kreipiantės rašykite:
"Sandara"
566 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

Vilkiški Rusų Apetitai.

Visi Amerikos rusų laikraščiai stovi už tokius Rusijos rubežius, koki buvo carui viešpataujant. Vieni tai išreiškia demokratiškiau žadėdami autonomijas buvusioms Rusijos vergijoje tautoms, o kiti tautų laisvę vadina Rusijos draskymu.

Užmiršdami Rusijos budelių valdymo pralietą ir liejamą "inorodcų" (svetimtaučių, buvusių po Rusijos "globa") kraują Amerikos rusai bolševikiškomis ir cariškomis giesmėmis apgailestauja pasiliuosavimą iš po Rusijos "globos" pabaltijos valstybių ir kitų tautų.

Faktiškai tai patys rusai drasko savo valstybę viduryje ir į svetimas šalis plėšimo tikslais veržiasi kolčakinias ir bolševikais pasivadinę.

Tačiaus labai įdomu, kaip šios šalies rusų spauda savo skaitytojus apie tai informuoja. Štai "Russkoje Slovo" viename savo editoriale sako:

"Kuomet Rusija kankinasi naminės karės kančiose, kuomet Rusijoje brolis sukilo prieš brolį ir rusiškas kraujas nesulaikomomis sriovėmis plačiai teka per Rusijos žemės veidą, —tame laike visokie "civilizatoriai" Vakaruose ir Rytuose susilėkė kaipo vanagai padlieniniai ir bando sudraskyti į šmotus rusišką kuną. Štai iki ko Rusiją privedė naminiai nesutikimai.

Apgailėtina, kad šios baisios lekcijos nedaro tinkamos įtekmės į tuos. kurie pakėlė brolžudingos karės vėliavą. Tie pirkti genijai, kurie griovė rusišką carizmą, ir dabar tęsia savo partijinius kivirčius ir apsaugojimui savo kruvinos diktaturos pardavinėja Rusiją. Jie gatavi atidalinti nuo Rusijos Ukrainą, ir Bassarabiją, ir Pribaltijos provincijas ir Lietuvą, ir Kaukazą, ir Tolimus Rytus, bile tik savo globoj pasilaikyti daug galės Rusijos liekanas....

Bet šis nedoras tikslas nepavyks. Rusija pasveiks, atsistos ant savo locnų kojų, surinks savo karžygiškas pajiegas ir pastatys naują galingą viešpatiją (gosudarstvo). Prie tos naujos Rusijos prisijungs visa tai, kas pagal teisių jai priklauso.

Lai karksi visokios varnos viduje Rusijos ir užsieniuose. Joms nepavyks pražudyt arba sudraskyt į šmotelius Rusiją. Kad tik greičiau Rusijos liaudis atsibustų iš miego."

Besidengianti demokratų vardu caristai iš "Russkoje Slovo" meluoja, kuomet skelbia kad bolševikai (tie "pikti genijai") nori atplėšti nuo Rusijos Lietuvą ir kitas šalis. Juk mes turime rankose daugybes faktų, kad pačių bolševikų armija griobimo tikslu veržėsi Lietuvon ir netik stengėsi jos žmones pavergti, bet daug Lietuvos sunų, gindamiesi nuo pavergėjų, atsiunčiamų iš Maskvos, žuvo nuo bolševikų kulkų.

O kuomet bolševikai neįstengė Lietuvą pavergt, tuomet bandos kolčakininkų įsibriovė į Lietuvą ir su vokiečių pagelba terioja Lietuvą ir stengiasi ją pavergti.

Rusijos liaudis nusikratė nuo visokių "vysokoprevoschoditelstvų," tat dabar lai demokratingai ir elgiasi ir lai neklauso budelių paliepimų žudyt kaimynines tautas.

O tuomet ir visokio plauko rusų šovinistams nereikės dejuot del Lietuvos ir ir kitų šalių atsiskyrimo nuo Rusijos, nes jie bus priversti sutikti su ta šventa teisybe, kad Rusija neturi teisės jokios prievartos vartot prieš Lietuvą, Latviją Ukrainą, Estoniją, ar kurią nors kitą pasiliuosavusią iš rusiškos vergijos respubliką, bet visuose reikaluose privalo tarties kaipo lygųs su lygiais.

Ypatingi Politikieriai.

Neseniai kunigų "Draugas" viename savo editoriale šmeiždamas tautininkus pavartojo visą savo "vocabulary". O apkaltinimų pamatavimui štai kokius faktus paskelbė:

"Neabejotina yra tat. kad žymi liberalų-tautininkų dalis nori sudaryti federaciją Estonijos, Latvijos, Lietuvos ir Ukrainos. Tada Lietuva vadintųsi neprigulminga, bet jos balsas mažai tereikštų minėtoje Federacijoje, kurią vestų Ukraina."

Tai kunigų organas skaito liberalų-tautininkų baisia nuodėme. Daugiausia žinoma, del to, kad lietuviai bando jungties su pravoslaviškais ukrainiečiais ir su protestoniškais, Latvijos ir Estonijos gyventojais, o ne su klerikalų numylėtais karunuotų asabų vergais — lenkiškais katalikais.

"Draugas" kalba varde krikščionių — demokratų (nors faktiškai jis gali kalbėt tik klerikališkai) ir štai kokį politišką subrendimą parodo:

..."krikščionys demokratai mandagiai apseidami su Latviais, Estais, Ukrainais ir kitais, nedaro nei kokios sutarties su jais."

Na, jau didesnių komedijų nebuvo galima laukt nė nuo tėvų marijonų organo: jeigu kuri tauta nedaro jokio pasitarimo ar sutarčių su kaimynėmis tautomis, tai yra mandagus elgimasis. Tai dar nauja mandagumo rušis, kurią išsvajojo kunigų "Draugas". Reiškia musų klerikalai bepolitikaudami ir moksliškai progresuoja.

Mes tikrai žinome, kad Europos lietuviai krikščionys demokratai smarkiai už protestuotų prieš klerikališką "Draugą", kaip kad jie užprotestavo prieš klerikalų lyderius Česnulį ir Mostowskį, apgaulingai niekinančius kr.-dem. vardą.

Tokios politikos, kokią skelbia "Draugas" linkui Ukrainos, Latvijos ir Eestonijos kaip tik ir laikosi imperialistiškai - klerikališka Lenkijos valdžia.

Nemanykite, dvasios ubagai, kad jusų politikavimai pakirstų jaunas demokratines Lietuvos pajiegas. Taip gi nemanykite, kad jusų "filosofiški" šmeižtai gelbėtų jusų niekšiškiems tikslams: klerikalizmo plėtimuisi ir tautiniai - demokratinio lietuvių pakilimo stelbimui.

Apžvalga.

"Tėvynė" Pritaria.

"Tėvynė" 40-to numerio Apžvalgoje užgiria "Sandaros" sumanymą sutvert Lietuvos-Amerikos Darbo Biurą ir daro citatas iš "Sandaros" editorialo, tilpusio 38 -tame numeryje.

Mums labai malonu, kad SLA. organas pritaria tokiam svarbiam šio momento reikalui.

Reikia tikėti, kad kol mes gausime atsakymus iš Lietuvos ir pareikalavimus darbininkų Lietuvon, tai jau pas mus bus užsiregistravę įvairių profesijų žmonės, norintieji važiuot dirbt darbo Lietuvon.

Lenkų Armijoje Yra Daug Kriminalistų.

Kauniškė "Lietuva" iš rugsėjo 6 d. šių metų paduoda iš lenkų laikraščio "Czas" 194 numerio lenkų seimo atstovo Svidos kalbą, kur tarp kitko štai kas sakoma apie kriminalistiką lenkų karininkų korpuse:

"Apystovos, prie kurių susidarė karininkų korpusas, buvo nenormingos. Vieną tik dieną balandžio mėnesį pav. paskirta 400 karininkų. Del to nereikia stebėtis, kad dabar susidarius tokia padėtis, kuri mus verčia priimti mirties bausmės pasiulymą. Yra apie 11.-800 kriminalinių procesų prieš kareivius ir karininkus už įvairius nusižengimus — vogimą, papirkimą ir priespaudą. Apie du šimtu karininkų sėdi už tokius nusižengimus kalėjime. Jei mes norime, kad butų sveika armija, mes turime griebtis radikalinių priemonių. Musų intendantura —tikra panama. Ten viešpatauja tokia garbės ir sąžinės stoka, jog reikia savęs paties klausti, ar tie blogieji Lenkų sunųs yra psichopstai, ar nustojusi buti žmonėmis. Vienas generolas liepė atkabinti nuo vieno maisto produktų traukinio dvidešimt kelis vagonus, kadangi jam reikėjo važiuot į vestuves. Reikia mirties bausmės".

Pirmas Sibiro Lietuvių Batalijonas.

Kompozitorius M. Petrauskas spalio 1 d., 1919, gavo laišką nuo Lietuvių Batalijono "Vitauto Didžiojo" vardo raštininko Antano Petrausko, t. y. nuo musų kompozitoriaus brolio.

Laiškas išsiųstasi iš Novo-Nikolajevsko rugpjučio 19 d., 1919. Ant konverto yra rusiška Novo-Nikolajevsko pašto ir cenzoriaus antspauda iš Vladivostoko. Ant kitos konverto pusės yra sekanti lietuviška antspauda:

"I Atskiras Lietuvių Batalijonas V. Vytauto Didžiojo."

Laiškas parašytas ant Young Men's Christian Association blankos, kur prie YMCA. inicialų yra paaiškinimas lenkų kalboje "Oddzial przy armji polskiej na Syberji, Związek Chrzešc Mlodzieży" ir yra lenkiškas erelys.

Laiškas rašytas angliškai. Išverstas lietuvių kalbon skamba:

"Mano Mielas Broli, aš gyvenu Sibire ir tarnauju LIETUVIŲ BATALIJONE, kuris priklauso prie lenkų armijos. Jeigu galima meldžiu prisiųst man kelis doliarius. Meldžiu rašyti. Aš liekuosi jusų mylimas brolis

Antanas Petrauskis."

Antrašas paduodamos lietuviškai, tiesiog sekančiai:

"Novo- Nikolajevskas, V. Lenkų divizija, I. Atskiras **Lietuvių** batalijonas vardo **Vytauto Didžiojo** batalijono raštininkui P. A."

Adresuota, laiškas rašyta ir parašas padėta mašinėle. Tik vienas žodis ant konverto užrašyta ranka rusiškai "V S. Ameriku."

Savo blankų laiškams Sibiro Lietuvių Bataljonas kol-kas, matomai, dar neturi, tat ant to paties blanko rašoma mašinėle padėtas paaiškinimas lenkų kalboje, kuris išvertus lietuvių kalbon skamba:

"Pirmas Lietuviškas Batalijonas vardo **Vytauto Didžiojo**, prie Penktos Divizijos Lenkiškų Šaulių, mieste Novo-Nikolajevske, Lengvasai Kariškas Abazas."

Reikia manyti, jogei Lietuvių Bataljonas tik laikinai eina bendrai su leikais, kadangi Sibire, matomai, visų tautų pabėgėliai iš Europos su talkininkų pagelba tapo suorganizuoti bendron armijon kovai prieš bolševikus. Savu keliu, matomai, visų tautų kareiviai pasidalinę į bataljonus ir pulkus.

Pereitame "Sandaros" numeryje tilpo Sibiro lietuvių laiškas, kur pasakoma, kad Lietuvių Bataljonas Novo-Nikolajevske tapo įsteigtas liepos 15 d., 1919, ir pavadintas Vytauto Didžiojo Bataljonu. Jį įsteigė Sibiro Lietuvių Taryba. Daug lietuvių buvo pastoję lenkų armijon, kuomet rusai Sibire pradėjo mobilizuot Lietuvius, bet dabar augščausiu Sibiro lietuvių karininkų tikslu yra **atsiskyrimas** nuo lenkų.

Sibire ginkluotų lietuvių kareivių yra apie tukstantis.

Iš Pleirytės- Puidienės laiško matyti, kad Ekaterinburge lietuviai kareiviai organizuojasi drauge su latviais.

Kadangi šios žinios yra jau kelių savaičių senumo, tat dabar Sibiro lietuviai karininkai Novo-Nikolajevske gal jau galutinai įstengė atsikratyt nuo lenkų ir gal jau gavo leidimą vykti Lietuvon, kuomi jie labjausia rupinosi.

Ką rašo Lietuvos dienraščiai.

Nors jau "Sandaroje" mes nemažai rašėme apie Lietuvai negeistinus asmenis a la Gabrį, Bartušką, Olševskį, Mostovskį ir Ko., ir "Sandaros" skaitytojams, rodos, užtektų apie jų darbus žinoti, bet kad Amerikos lietuviai klerikalai apie viršminimųjų asmenų bloguosius darbus nieko nerašo, bet dar užtaria, taigi mes čia perspausdiname iš Kauno "Laisvės" (iš rugsėjo 3 d., 1919 m. Nr. 99) straipsnį "Gabrys ir kompanija veikia." Kauno "Laisvė" krikščionių demokratų organas. Paėmus amerikiečių lietuvių kr.-dem. ir Lietuvos kr.-dem. laikraščius ir jų darbus, kaip pasirodo yra didelis plišys bei skirtumas.

Štai tas straipsnis:

"Gerbiamiemsiems "Laisvės" skaitytojams jau žinomas Gabrys, Bartuška ir Kompanija pradėjo smarkiau veikti, rodydama savo tikrąjį veidą. Kaip žinoma Gabrys atvažiavo kartu su francuzų misija pavasary Lietuvon. Jo atvažiavimas po jojo visuomenei jau žinomų derybų su bolševiku-Kapsuku iškarto kaikuriuos nustebino. Bet pats Gabrys vienam antram žodžiui griežtai užsigynęs to savo rašto į Kapsuką, labai laisvai jautėsi Kaune ir.... pradėjo veikti, norėdamas pasigauti žmonių užuojautos ir likti ministerių-pirmininku. Bet susekus valdžiai jojo tikslus ir dokumentus, iš kurių paaiškėjo Gabrį esant svetimų valdžių tarnu, visos tos Gabrio, Bartuškos ir kitų politikos invalidų iš senojo miesto sumanymai nueis niekais, Gabrys, prokuroro ir šiandien tebejieškomas, pabėgo vokiečiams padedant, Bartuška gi, didelis jojo prietelis komendanto išvaromas iš Kauno miesto ir apskrities. Politinis aferistas Gabrys nuvykęs į Šveicariją sumanė leisti šiukšlių laikraštį "La Litaunie Independante", savo ištikimo auklėtinio V. Bartuškos ir K-jos padedamas.

"Matot kaipgi neleis. Vokiečių agentas Lietuvos valdžiai iš nagų pasprukęs negu norės vadintis savo tikruoju vardu "Gabrys šnipas". Kadangi nėr kitokio kelio išsisukti, tat reikia laikinąją Lietuvos valdžią visaip iškoneveikti, kad išeitų galų gale ne jis Gabrys-šnipas, bet valdžia vokiečių parsidavėle esanti. Be to širdis paskaudo tam "tikrajam Lietuvos sunui", kurs prieš atvažiuosiant į Lietuvą vos pabėgo iš Paryžiaus francuzų policijos jojo jieškojusios kad jis palikęs be "valstybinio ragaišio". Užtat Gabrys savo laikrašty "La Lituanie Independante" VIII. 1. No. 1 ir skundžiasi, kad visi netikėliai gauną gerų ir garbingų vietų, tik, girdi. tikrai gabųs vyrai su tikru mokslišku išlavinimu ir politiniu prityrimų palikta nuošaly (suprask užmiršta jų pakviesti). Gerbiamojo nesamosios "vyriausios Lietuvių Tautos Tarybos "pirmininko Gabrio" ir jojo auklėtinių iš Kauno ir Paryžiaus tikrai, prie valdžios nieks neketina kviesti. Ne tik nepakvietė, bet Gabriui reikėjo bėgti kiek kojos nešė greičiau iš Lietuvos, daktarui Bartuškai pasiulyta provincijoj —tik ne Kaune —pasigyditi iš plepomanijos ir perdidelio išmanymo politikoj.

"Užtat raudodamas del tikros pragaišties kurios daug padarė dabartinė valdžia Lietuvai vaikydama Gabriados narius, —laikraštis "La Lit. Endep." skelbia šlykščiausius šmeižtus prieš Lietuvos valstybę. "Lietuvos Zimerles pastatytosios valdžios nachališkumas," sako, buvęs vis bedidėjąs, tik vokiečiams kraustytis pradėjus kiek susišvelnino (mat anot Bartuškos kaizerinė Lietuvos valdžia neturinti žmonėse jokios paramos) pabijojusi kad liaudis galinti jają nuversti ir... Gabrio kompaniją valdžioje pastatyti. Bet kad tas neįvyktų "kaizerinė valdžia" nutarusi, žinoma josios "augštojo globėjo" Zimerles pritariama palikti Lietuvoj keletą tukstančių vokiečių kareivių lietuvių forma pasirėdžiusių". Bet, sako Bartuška "Smetona su savo klika"— parodęs ypatingus savo politikos gabumus, vokiečiams iš Kauno kraustantis. Jųjų iškeltieji pietųs neužganėdinę nei vokiečių, kurie įtarę del tų pietų Lietuvos politikus (sic!), net sąjungininkus (suprask francuzų misija) neva viešai apreiškusių savo pasipiktinimo.

"Besvarstydamas visus šituos darbus bei norus, ypač Bartuškos išvarymą iš Kauno laikraštis klausia kur jis (autorius) ar Lietuvoj, ar Rusijoj? Ir atsako, kad "Protopavo Rusijoj". Jam užjauzdamas, kitas nepasirašęs po straipsniu autorius savo straipsny "Opozicija laikinajai valdžiai ir nepasitenkinimas Lietuvoj" aprašo lietuvių "protopojišką" valdžią tvirtindamas, kad Lietuvos liaudis tikrai oponuoja valdžiai, tai Gabriui aišku tat kad ir iš to, jog burelis pritaręs ir net kiekvienas jojo išreiškimą komentavę."

"Visas laikraštis pilnas laiškų iš: Francijos, Amerikos, Berlyno, Berno; Lietuvos. Bet tiesa sakant, yra vienas laiškas, vienas motyvas, tik įvairios jojo improvizacijos. Iš tų laiškų skaitytojas nieko nesužinosi nei apie Lietuvos reikalus, nei apie kitas šalis, tik viena tvirtinimos—jog dabartinė Lietuvos valdžia ir rusofilė, norinti rusams Lietuvą parduot! Mums tik vienas daiktas keistai atrodo. Jeigu taip, butų tai kaltas ir Gabrys su savo klika, nes gi pats savo atvirame laiške į Smetoną rašo: "Ačiu musu (suprask Gabrio) žingsniams ir užtarimui Tamista— vadin. p. Smetona —galėjai ir dar kiti keli atvykti 1916 met. Losanon į III Tautų kongresą, kame pirma kart buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Ačiu musų žingsniams tamista galėjai rugsėjo mėnes. 1917 m. "sušaukti konferenciją musų sostinėje Vilniuje". Keista, nejau Gabrys "tikras patriotas", žinodamas kokiomis sąlygomis jis pats padėjęs sušaukti "kaizerinę Tarybą" ir kartu neva paraginęs francuzus siųsti savo misiją Lietuvon, net po derybų su Kapsuku atvykę Kaunan pas vokiečiams parsidavusią valdžią nenuvertė jos bet jos iškeltuose pietuose francuzams pagerbti kalbėjo už tai, kad valdžia prielanki esanti francuzams. Tas pats Gabrys, taip šiandien keikiąs Tarybą ir valdžią parsidavelę, sukinėjos apie kaikuriuos jųjų narius norėdamas tapti pirmininku, kas but turėjęs įvykti "kaizerinei" Tarybai tvirtinant; ir žinoma, jei Gabrys su klika but patekę į valdžią tuomet "kaizerine taryba" jau butų buvus teisėta, ir valdžia tikra lietuviška, ir Gabrio valdžios užtrauktosios paskolos Vokietijoj ir kiti žingsniai but buvę teisėti. Nes tuomet vis tat but įvykę Gabriui su Bartuška ir kompanija prie plataus valstybės stalo besėdint ir geriausius kasnius bevalgant.

"Visą laikraštį "La Lithuanie Endependante" paskaitęs žmogus tematai šmeižtus, melus, ir jaustie jauti kad kalba čia ne teisybė ir tėvynės meilė, bet užgauta savymeilė pasaulinio prigaviko ir jo sėbrų, kuriems nepasisekė savą tikslą pasiekti. Žmogus (Gabrys) kurs už 200.000 ir gražius automobilius pardavė Lietuvos sostą kažin-kokiam Ispanijos karalaičiui, apgavęs jį tuo budu, nesigedi kitus panašuose darbuose įtarti. Taip mes patys puikiai žinome karžygiškumą ir pasišventimą Lietuvai labai kaikurių buvusių ir tebesančių musų valdžios atstovų ir prieš tai uoliai kovojame. Bet tvirtinti visa valdžia esanti dabar panašių Gabriui aferistų rankose tai grynas melas, tai šmeižimas Lietuvos visuomenes ir tautos. Nes jei visos Lietuvos partijos neturėtų paramos visuomenėje, tai kurgi tą paramą berasti? Jusų gi darbai Lietuvoje užsieny vertindamas su sąžine neprasilenkdamas galiu viešai pasakyti: ponai Gabriai ir kiti jus Lietuvos išgamos;'"

Tame pačiame Kaun. "Laisvės" num. "Redakcijos atsakuose" kun. Bartuškai atsakyta:

"D-rui V. Bartuškai. Jusų laiško "Lietuvos Valdžiai" nedėsime. Valdžios pasielgimas su Tamsta teisingas', logingas ir liudnas. Tamstos darbas —tai Lietuvos pardavimo darbas. Į jį valdžia turėjo tinkamai reaguoti. Ar iš dešinės, ar iš kairės bus kėsinimasi ant musų svarbiausųjų siekimų — turi buti duodama tinkama atrama. Ir tinkamai duota. Mes jai pilnai pritariam, kaipo teisėtai valstybės atstovei. Tei Tamsta ir dabar reprasiblaivinai iš savo egoistinio svaigalo, jeigu Tamsta ir toliau bendradarbiuji su išgama Gabriu ir savo šmeižtais trukdai siekti Lietuvos nepriklausomybės, tikrai nusipelnai Lietuvos išsigimelio sunaus vardo ir pas mus užtarimo nelauk. Mes užtariam tuos, kas yra nuskriaustas. Tamsta nusipelnai teisingos ištaros."

Ar drįstų taip panašiai pasielgti musų "kr.-demokratai" iš "Draugo" bei "Darbininko". Ne! Jie Bartušką, jei jis parvažiuotų, įsodintų į savo Tarybą, kaip įsodino Mostowskį su Česnuliu ir dar pasiųstų į Washingtoną.

Iš Lietuvos laikraščių.

"Nepriklausomosios Lietuvos" 100 Nr. išėjo labai pleiskėtai, didelėmis rašto prašvaikštėmis. Tame num. redakcija rašo:

"Šių dienų laikraštis turi but rašomas ugninėmis raidėmis, kraujo rašalu, ne seilėmis, nes tai laikas, kuris pradeda naują krašto istoriją. Jei taip negalima, geriau nė nerašyti.

"Taip sumetusi, "N. Lietuva" buvo beketinanti laikinai visai sustoti; bet, kad galutinai nenutruktų darbo ryšiai eis tačiau tik du kart savaitėj: pirmadienių ir penktadienių vakarais, pasižymėdama, kaip ir pirma, kitos dienos data." **"N. L." Redakcija.**

Paėmėm iš Kaun. "Lietuvos", rugsėjo 4-tos d.,

Pastabų Pastabos.

RAŠO PATRIOTAS.

Buvau **Tautinės Tarybos** posėdyje 30 d. rugsėjo, 1919.

Jųs matysite jos sekretoriaus oficialį pranešimą, ale ne viską jame išskaitysite, tad sveika bus šį-tą visuomenei sužinoti kad ir pastabų pavydale.

Žinokite, kad T. Tarybos mitingai tai ne jeib kokie: čia niekados nenusibosta, norėtum, kad jie tęstųsi per visą naktį. Ne del to jie gyvi, kad juose visados gyvi Lietuvos reikalai svarstoma, bet del to, kad tankiai ir negyvi reikalai ale gyvai svarstomi. Ir gyviausie jie buna, kada pats prezidentas ponas Pierre (Ištark Pjer) pirmininkauja. Jis tuokart vienas turi progos tiek kalbėti, kiek iškalba visi T. T. nariai, kruvon sudėti— ir tai dar **kvadrate** padaugintus. Visiems nuo jo kliuna. Pavyzdžiui:

Ponas Strimaitis, nekalbėk taip garsiai. Mano nervai negali pakęsti tokios garsios kalbos...

Arba:

— Ramanauskai, sėdėk veidu į stalą, o ne užpakaliu atsisukęs... Išmokk nors kartą sėdėti susirinkime....

O, tas prezidentas, kada jis yra sveikas— tai ne visados tepasitaiko —yra, anot amerikonų, "scream!"

Susirinkime sekretorius, — **notabene** jisai su tokiu "patepimu" atlieka darbą, tarytum bažnyčioje subdiakonas "lekciją" skaitydamas —skaito protokolą, korespondencijas, telegramus, skundus, tardymo raportus ir atsakymus. Jei kur užmetama kas T. Tarybai ar jos augštajam prezidiumui, tai sekretorius duoda pašaipos toną. Jei kur einasi apie —leiskime sau —"Tėvynę", Račkauską ar ką kitą iš tos klasės, tai tonas buna rustus. Prisitaikoma prie teksto ir senso.

Skaito Sandaros sekretoriaus Kerdiejaus laišką, kuriuo pareiškiama kaikurių sandariečių nepasitenkinimas tuo, kad Taryba nebenori (ji niekados ir nenorėjo) skaitytis su Sandara, kaipo su vid. srovės politine partija. Klausimo išrišimas atidėta, Sandaros prezidentui, Amžinam Keliauninkui, pastebėjus, kad sekretorius neturėjęs teisės **tokį** laišką parašyti...

Paskui Jaro iš Balt. laiškas su paklausimu, ar teisybė kad ponas prezidentas ir vice-prezidentas esą ne lietuviai —kad jie lietuviai, tai sekretorius jau ponui Jarui atsakęs.

Galop Račkausko atsakymas į Tardymų Komisijos raportą. Taigi, Tardymo Komisija (T. Tarybos Sekr. p. Širvydas tą Komisiją pavadino "Komisija ištyrimui priešingos Lietuvos reikalams "Tėvynėje" vestosos agitacijos!") pridavė Tarybai penkis apkaltinimui, prirodančius, jog Račkauskas, kritikuodamas p. Viniką, demoralizuojąs Lietuvių veikimą!.. Vinikas esąs "O. K." Račkauskas yra "N. G." Sekretorius, baigdamas skaitliuoti programo klausimus, sarkastiškai pastebi, kad Račkausko atsakymą "**visai** atidėti" (nors Komisija jau per du mėnesiu daug darė iš to) o Tardymo Komisijos narys "inžinierius" Vaitkus, tiesmukai sako "**mesti į gurbą...**" Mat, kitokio išėjimo nėra, kada išrodyta, jog Komisijos užmetimai pamato neturi.

Pasportai Lietuviams jau išduodami! Antai, Martus turi pasportą į Lietuvą; su Viniko viza. Ir pasirodo, kad pasportan žodį **Lithuania** įrašė Washingtone per gyvą kovą, kurią atliko pats Martus pasportų skyriuje. Visame pasportų skyriuje nebuvo žmogaus, kurs butų girdėjęs, kad Lietuva yra atskira šalis. Jie Lietuvą skaitė Livonijos ar Kurliandijos dalimi. Ir, tik Martui juos kertėn spiriant, jie pasišaukė **The** National **Geographic Society**" ir sužinojo, kad šalis vardu Lietuva, arba Lithuania ištikrųjų yra ant svieto!... T uokart Račkauskas klausia Martaus:

— Ar p. Martus nežino, ką daro Egz. K-tas Washingtone, jei net pasportų biure niekas nežino, jog yra Lietuva ir reikėjo informacijų klausti net iš Geographic Society?

Martus —su smarkia gestikuliacija,— tarsi diržu kirsdamas — sako:

— Taigi, Vinikui reikia diržų duoti, tik ne ant popieriaus, ne laikraščiuose, **ba** tas suirutę kelia, bet tikrų diržų!...

Klausimas dabar: **kokia Komisija bus paskirta ištyrinėjimui Martaus, kam jis kenkia Lietuvos reikalams, besiimdamas diržais tvoti Tautinės Tarybos narį, sėdintį ne bile kur, bet Washingtone?**

O juk tai yra "įžeidimas majestoto!"

Ir dar keistesnis išėjo dalykas. Tulas vyras — jis, atsidavęs Lietuvos reikalams, taip užleido savo biznį, kad jau nebe pirmu kartu nusiskundžia Taryboje — atsivežė iškarpą iš "Tėvynės": lenkų-žydų firmos paskelbimą, kad jie siunčia visokius daigtus į Lenkiją, po priežiura lenkų oficierių. "Tėvynė" vis dar nėra mėgiama, nors Račkausko joje ir nėra. Bet čia "**dalgis pataikė ant akmens:**" Strimaitis (ne J., bet A. B.) iškėlė "**kontr-bylą**". Jis parodė, kad lenkai tame apgarsinime naudoja Viniko **facsimile** (parašą) su telegramu. Čia Strim. net paklausė viešai, ar Vinikas kartais nėra gavęs (jei gavo, tai kiek) ką nors už duotas lenkams informacijas, jei jie naudoja jo parašą skelbimams, kurių teisingumas kas žin ar gali buti grynai priparodytas.

Well, turėtų ir čia išdygti Komisija, kuri ištardytų Strimaičio kenksmingą veikimą Lietuvos rekalams, nėsa juk jis "užsipuolė" ant Viniko!

T. Taryba nutarė pareikalauti, kad Washingtone butų atspausdinti pasportų blankai ir prisiųsti Tarybai, o ji davinėsianti juos žmonėms.

Bet kaip bus su tuo reikalu — laikas parodys. Gal ir klerikalų Taryba tokius pat planus turės. Tik turi kilti klausimas, ar bus išlaikytas vienodumas ir ar Lietuvos valdžia įgaliavo Tarybos pasportus duoti. Jei bile įstaiga ims pasportus duoti, tai kas bus, kada tokie papsportai atsidurs prie Lietuvos rubežių: ar Lietuvos valdžia pripažins tų pasportų ir jų vizų teisėtumą?

Rodos, taip svarbus klausimas turėtų butų rimtai apgalvotas, o ne vien "pirštų sudurimu" atliktas.

Andai skundėsi Tarybai Lazauskas iš Baltimores, kam T. Tarybos prezidentas liepęs Lazauskui nusiskusti ir neįleidęs į Senatą kartu su kitais Lietuviais, kuomet buvęs išklausymas Lietuvių reikalų. Taryba perdavė tą skundą prezidentui, kad jis atsakytų į jį. Taigi prezidento **sekretoriaus pagelbininkas** (ar —ninkė) Clark atsakė Tarybai (anglišku laišku), kad tas skundo laiškas esąs prezidento sekretoriaus priimtas ir savo laiku ("in due time") prezidento domė busianti į jį atkreipta... ——— ———

———Reiktų iš tokios komedijos juokties, bet pavojinga, nes ko gero butų dar skiriama komisija ir tam juokui tardyti.

O visgi liudna, kad taip skaudžiu musų Tėvynės gyvenimo momentu "žaislai žaidžiama!"

Sandariečiai turi rimtai pasukti savo galvas, kad ateinantis Sandaros Seimos paveiktų į musų politinius darbus, kad tie darbai butų rimtų musų veikėjų rankose, kad jie neštų Lietuvai naudą, o ne juokui įstatytų musų troškimus ir siekinius.

Gal rimčiausias žygis, koks atlikta šiame susirinkime, —tai nutarimas pakviesti chemikąinžinierių **Pijų Žurį**, kad apsigyventų Washingtone ir veiktų prie Ekz. K-to. Žinome žurį esant rimtu vyru ir dideliu Tėvynės mylėtoju. Tokiam sąžiningam žmogui drąsiai butų galima pavesti darbas.

"Sandara" gavo iš Lietuvos įvairių paveikslukų. Vieną jų — Lietuviškas oficieras, daktarė ir šoferis su autmobilium —padarėme ant atviručių. Galima gauti "Sandaroje". Kaina po 10 c.

A. L. T. S Bėgančių Reikalų Dalykai.

Sandariečių veikėjų susirinkimas, Boston, Mass.

Pereitą nedėldienį, Spalio 5 d. "Sandaros" ofise įvyko sandariečių veikėjų ant greitųjų sušauktas susirinkimas delei pasitarimo apie bėgančius musų organizacijos ir visos vidurinės srovės reikalus. Susirinkime dalyvavo bostoniečiai: Sandaros ižd. Jurgeliunas, sekr. Kerdiejus, sekantiems metams C. V. kandidatai — Bankierius Kavaliauskas, Laikrodininkas Tuinila, Pratapas, Norkunas,taipgi Gotautas ir kiti. Iš Cambridge Biznieriai, Bartkevičiai, Sidabras, Janeliunas ir kiti. Iš Montello Vaitkus, Juodris irZaleckis. Iš Lawrence J. Sekevičius telefonavęs ir laiškais rašęs, kad pribus bet del nežinomų priežasčių neatvažiavo.

Po pasitarimų ir visų apsvarstimų tarp kitų dalykų padaryti nutarimai, kad A. L. T. S. Centro Valdyba koveikiausiai realizuotų musų praeito Seimo nutarimus santikiuose su musų įstaigomis kaip tai Amerikos Lietuvių Tautinę Taryba Neprigulmybės Fondu ir Centraliu Komitetu; kad tose įstaigose sulyg Seimo nutarimų butų įstatyti musų organizaijos delegatai Centralės Valdybos siunčiami, o ne tų pačių įstaigų koptuoti žmonės, kad musų organ. sekretorius šioms įstaigoms rašytų laiškais musų Seimo nutarimus ir visiems sandariečiams darytų viešus pranešimus ar tos įstaigos priima musų Seimo nutarimus ar juos ignoruoja, taip kad visi nariai žinotų visus reikalus ir sekančiame musų Seime padarytų žingsnius musų tarimus vykinti.

Nutarta, kad A. L. T. S. Centro Valdybos sekretorius darytų koveikiausius susinešimus su L. Nepr. Fondo sekretore P. Jurgeliute kas link dabartinio Fondo pirm. Dr. Drangelio priduotos rezignacijos ir jei bus renkamas kitas, kad jis butų rinktas su Sandaros Centro Valdybos žinia.

Nutarta, kad "Sandara" ir visi sandariečiai visomis jiegomis remtų Lietuvos Liuosybės Sąvaitę, kad butų surinkta kodaugiausiai aukų.

Nutarta, kad A. L. T. S. sekretorius - administratorius sulyg musų organizacijos Seimo nutarimų elgtusi su visais nariais ir visuose reikaluose sulyg nutarimų nepaisant kaip kitiems tas atrodo; taipgi, kad viešai darytų visiems sandariečiams pranešimus, kad Sandarai nėra jau taip viskas gerai kaip kitiems nariams atrodo — mortgidžių skolas reikia mokėti dabar! Susirinkusieji sekretoriui-administratoriui šiame susirinkime pavedama, kad sulyg reikalo jei mortgidžio savininkas pareikalautų tuojaus apmokėti arba kitokiame atsitikime kaip kad butinas bilų mokėjimas greitame atsitikime, tad sekr. - adm. gali pasidaryti išėjimą padarant mortgidžių banke atmokant Pratapui mortgidžių.

Susirinkimą vedęs **A. Vaitkus**,
Sekretoriavęs **A. Bartkevičius.**

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ

(LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION)

Pirmiausia ir Didžiausia Lietuvių Korporacija Amerikoje. Jau Importą Į Lietuvą Pradėjo. Tuoj Pradės Exportą Iš Lietuvos.

Kaune Skyrius Veikia Kogeriausiai: Jis Susidarė Iš Įtekmingiausių Žmonių Lietuvoje. Vedėju Yra K. Vosylius.

Tamstos Bukite Draugais Garbingų Žmonių

Lietuvos Atstatymo Bendrovė, kad patarnauti Lietuvoje Atstatymo darbuose sutvėrė skyrių, kurį sudarė vietos veikėjai ir įtekmingiausi žmonės Lietuvoje. Į valdybą parinkti šie asmenis: agronomas JONAS SMILGEVIČIUS, buvęs vedėjas Alfa Nobelio firmos Varšavoj, poto buvęs organizatorius ir vedėjas **"Vilijos"**; A. PRUSAS buvęs vedėjas banko Petrograde, rašytojas kooperacijos klausimuose veikalų ir dabar yra vedėjas Lietuvos Prekybos Banko, kuris yra taip-gi ir Lietuvos valdžios banku. JURGIS BALTRUŠAITIS, buvęs vedėjas ilgą laiką "Žagrės", Marijampolėj ir gerai žinomas vaisbininkas. ANDRIUS VOSYLIUS, buvęs "Vilijos" fabriko vedėjas ir dabar yra vedėjas LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS.

Kiti nariai:

ST. ČIURLIONIS, prezidento Smetonos asmeninis sekret. ir Liet. valstybės raštinės vėdėjas, VILIUS GAIGALAITIS, Mažosios Lietuvos. Tarybos pirmininkas, buvęs Vokietijos Reichstago narys per 9 metus. DR. J. ALEKNA, Lietuvos Tarybos narys ir Liet. Raudonojo Kryžiaus pirmininkas. SELEMONAS BANAITIS, žinomas spaustuvninkas ir knygų leidėjas Kaune, narys Lietuvos Tarybos, baigęs Petrogrado Komercijos Institutą. Dr. A. SLIŽYS, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus viršininkas. PRANAS SMILGEVIČIUS valdininkas Lietuvos Prekybos ir Pramonės ministerijoj. AGRONOMAS J. KRIAUČIUNAS, Žemės Ukio Ministerijos direktorius. J. KAUNAS, Lietuvos Intendanturos Valdininkas. I. DOBKEVIČIUS, Liet. valdžios paskirtas direktorius prie Pramonės ir Prekybos Banko. P. TAMOŠEVIČIUS. kasininkas Valstybės iždo Šiauliuose. Pramonininkas J. GUSTAITIS (brolis Kun. A. Gustaičio, poeto). A. RIMKEVIČIUS, spaustuvninkas iš Vilniaus. P. LEONAVIČIUS, Liet. Raudonojo Kryžiaus valdininkas, ir K.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė turi viso 50 narių Lietuvoje. Ar Tamstos nenorėtumet ir-gi rastis tarpe jų ir veikti Lietuvai naudingą darbą?

Lietuvai Gelbiama Daiktais.

Lietuvoje truksta daug reikalingų daiktų. Nebuvo žibalo, nebuvo gazelino nei automobiliams, nei airoplonams. Lietuvos Atstatymo Bendrovė šiame darbe daug vėl pagelbėjo.

Pasiuntė į Lietuvą:

10,000 bačkų kerosino,

1,000 bačkų gesolino.

Visą siuntinį paima valdžia arba kooperatyvai.

Jau visas siuntinys yra kelionėje į Lietuvą per Liepojų.

Neužilgo rengiamas prie didesnio siuntinio.

Visi Gelbekime.

Dabar turite progą gelbėti Lietuvos valdžiai ir žmonėms. Stokite visi į darbą ir stengkitės patys tapti nariais Lietuvos Atstatymo Bendrovės taipgi prikalbinkite kitus.

Šėras $10.00.

Negalima imti mažiau kaip 5 šėrus. Už įdėtus pinigus į Lietuvos Atstatymo Bndrovę visi gauna 4%. Jau buvo išmokėta dividendai per 2 metus. Šiemet už pirmą pusmetį ir-gi apmokėjom.

Dividendai išmokama iš pelno.

Kas perka iš Lietuvos Atstatymo Bendrovės šėrus, tai remia Lietuvos reikalus kuodaugiausia ir patsai sau gelbsti.

ĮGALIOTINIAI IR NARIAI PRAŠOMI DARBUOTIS. KAS DAUGIAUS ŠĖRŲ PARDUOS, TAS GAUS DOVANĄ. VISO PASKIRTA 10 DOVANŲ.

Visais reikalais kreipkitės:

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION

320 FIFTH AVE., Lietuvos Atstatymo Bendrovė NEW YORK, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

WORCESTER, MASS.

Nauja draugija.

Worcesteryje visai neseniai susitvėrė nauja draugija, Lietuvai Šelpimo Draugija, kuri susideda iš visų Worcesterio didžiausių draugijų ir šiaip pavienių narių. Dabar, apie 15 draugijų pasiuntė savo atstovus su pinigais, prisidėti prie tos vienos draugijos ir visi, nežiurint į partijas bei pažiuras, darbuojasi vien tik del Lietuvos labo ir jieško budų kuriais galės duoti jai pagelbą. Pavienių narių priguli apie 150.

Per susirinkimus buvo nutarta pastatyti iždininką po $3000. kaucijos. Bet dabartiniu laiku, iki iždininkas pristatys kauciją, yra tiktai laikinis iždininkas, kuris praneša, kad ižde jau yra suvirš $300. Buvo nutarta nevartoti tų pinigų, kurie yra priimami kaipo įstojimai arba dovanos, niekam kitam kaip tik Lietuvos šelpimui; o tuos pinigus, kurie įplaukia per kokius surengtus vakarus bei koncertus, vartoti del agitatyvio darbo.

Šita draugija taipgi yra pradėjus rinkti drabužius ir aukas siuntimui į Lietuvą, ir yra gavus leidimą iš valdžios rinkti aukas tarp svetimtaučių del to tikslo. Žinoma jie yra mažai ką nuveikę, nes visiškai neseniai pradėjo, bet visgi yra padarius šiokiątokią pradžią iš kurios tikimasi gerų pasekmių.

Už kokių dviejų sąvaičių Lietuvai Šelpimo Draugija nutarė surengti dideles agitatyves prakalbas ir pakviesti naujų kalbėtojų, kurių dar nesigirdėjo Worcesteryj, kad ragint žmones nešti tiek drabužių ir aukų kiek gali ir prisidėti prie šito naujo, gero darbo. Vėlesniam laike, ji nutarė surengti milžinišką koncertą ir pakviesti garsiausius ir geriausius artistus.

Matyt, kad yra prisirengus sparčiai dirbti ir atlikti savo tikslą. Dabar, kaip viskas nėra susitvarkę, ji negali labai daug ką nuveikti; bet kaip viską nustatys ir išrink stovinčią komisiją, ji prisižada daug gero nuveikti.

Linkima Lietuvai Šelpimo Draugijai visų gerų pasekmių ir ilgo gyvavimo!

Uodukas.

MONTELLO, MASS.

Ypatingas Supratimas.

Tulas Skraiduolis "Laisvėje" rašo apie batų išdirbystės Montellos ir Bridgewater. Montellos vadina kapitalistiška del to, kad ją pagelbėjo suorganizuot L. A. B-vė. Gal del to L. A. B-vė jam atrodo kapitalistiška, kad jos šėrai visiems prieinami ir parduodama po $10.00.

Montellos darbininkai labai dėkingi L. A. B-vei, kuri su inž. žiuro pagelba padėjo suorganizuot Progress Shoe Mfg. Co. dirbtuvę, t. y. avalų išdirbystę Montelloje. O pamatę negražius Skraiduolio šmeižtus darbininkai piktinasi, nes faktiškai tik darbininkai priklauso prie Montellos lietuvių dirbtuvės ir patys šėrininkai didžiumoje ten pat dirba. Tat kam tas Skraiduolis nuskrido į melų balą?

Šmeižikai peikia darbininkus, kurie pasiliuosuodami iš kapitalistų nagų patys sugeba savo darbo vaisiumi naudoties. Tokio šmeižiko rolę atlieka Skraiduolis.

Juk visų miestų darbininkai turėtų patys steigt savo fabrikus ir pasiliuosuotų iš kapitalistų nagų.

Beje, Bridgewaterio dirbtuvę Skraiduolis vadina darbininkiška, o tuom pačiu laiku ten šėrai daugiau kainuoja negu Montellos dirbtuvėje. Tat kur gi to žmogaus sensas.

Griaut visi moka —ir bulius tvorą griauna —bet statėjų tat pas mus labai mažai yra.

B. Juodris.

WESTFIELD, MASS.

Baisus Lermas Pakilo Klerikalų Abaze Dagirdus Apie Pirmas Tautininkų Prakalbas. Susitvėrė LGD. Skyrius.

Rugsėjo 4 d. buvo surengtos prakalbos Lietuvai Gelbėjimo Draugijos. Kalbėjo gerb. A. M. Martus iš New Yorko. Kalba publikai patiko. Jis nurodė Lietuvos praeitį ir vargus ir ragino šelpti Lietuvos žmones. Paaiškino, kad kituose miestuose yra Lietuvai Gelbėjimo Draugijos taipgi ir Westfielde reikėtų sutverti. Publikos nedaugiausia buvo dėl abejų priežasčių. Miestas tą patį vakarą turėjo užbaigimą iškilmingo apvaikščiojimo 250 metų sukaktuves, kurios traukėsi net nuo 1 d. Rugs. Darbininkų dienos 1, 2 ir 3 Rugsėjo. Dirbtuvės nedirbo, miestas papuošė namus, dirbtuves daugybe vėliavų ir pastatė paminklą gubernatoriui Shepard'ui 4 d. vakare su šokiais, buvo užbaigta procesija, —tai ten daugumą Lietuvių patraukė. Bet antra priežastis tikrai verta apagilėstauti, tai vietinių klerikalų bjaurus pasielgimas. Aš čion bandysiu iškelti viršun, lai mato visuomenė, kaip klerikalams "rupi" Lietuvos vargai. Rugp. 31 d. išdalinus lapelius kviečiančius žmones į gerb. A. M. Martaus prakalbas. Klerikalai pamatę persigando nes Westfielde dar pirmos tautiškos prakalbos buvo surengtos. Klerikalai žino ir supranta savo darbelių šlykštumą tai ir stengės juos paslėpt nuo žmonių aukių bi tik dar ilgiaus galėtų "monkyt" tamsiąją minią, nedaleisdami išgirsti teisybės žodžio.

Rugsėjo 1 d. kunigas po mišių pasakė, kad ir jis rengiąs prakalbas ant 4 d. Rugsėjo pobažnytinėje salėje.

Bet mažai žmonių bažnyčioj tebuvo tai manė kad neišgarsins gerai tai sumanė paskleisti lapelius, bet nesant laiko duoti atspausdinti ėmė rašyt. Na ir prisirašė devynias galybes "šventų" lapelių ir išnešiojo po stubas jo klapčiai ir vaikai ir po dirbtuves varė smarkią agitaciją.

Priėjus prakalbų laikui, pasirodė, kad klerikalams nepavyko žmones suvaryt bažnyčios sklepan, apart keliolikos davatkų, nes jau žmonės žino, kuom kunigai peni visuomenę: apart smeižtų nič nieko nepasako, kas ir tuom kart buvo.

Pastaraisiais laikais klerikalų spaudoj pasirodė šmeižianti aprašymai. Kokis ten "Vargšas", "Garso" Nr. 38 aprašo vargonininko R. N. Boršio atsižymėjimą, kaip tas didvyris balsu perskaitė plakatėlį bažnyčios sklepe kviečiant žmones ant gerb. A. M. Martaus prakalbų 4 d. Rugsėjo ir pažymėjo, kad tokiems kalbėtojams Westfielde vietos nėra. Čion vargonininkas R. N. Boršis taip pasielgė, kaip tas žvirblys ant tvoros čiarškėdamas "ir aš vyras, ir aš vyras", bet katiną pamatęs pašmakšt į žabų kruvą įlindo. Taip buvo ir su musų kilnios kalbos didvyriu. Špitolės cieliuose pasislėpęs šaukė, kiek drutas, kad nėra vietos tokiems kalbėtojams. Bet viešai ant p. A. M. Martaus prakalbų bijos pasirodyti ir pasakyti, kad čion tamstai vietos nėra.

Bet niekas nepabugo. Gerb. A. M. Martus su prakalbomis buvo ir sutvėrė Lietuvių Gelbėti Draugijos skyrių, į kurį prisirašė 40 narių užsimokėdami po $2.00 metinės duoklės.

Čion Westfieldiečiai turėtų apsižurėti, kad tokiems gaivalams, kurie eina prieš tėvynės Letuvos Gelbėjimo darbą nebutų vietos.

Tas pats "Vargšas" per kunigų organą "Darb." Nr. 104 dejuoja, kad šv. Kazimiero Karalaičio Draugijoje po svetaine perlinksma. Bet gal skaitytojas norėtų žinoti kasgi per linksmybė gali buti. Mat šį mėnesį už baro stovi zakristijonas, arba kaip žmonės vadina vikaras, Tautos Fondo pirmininkas, užtai ir sueina visi bažnyčios tarnai rojaus skystimėlio paragauti.

Kartą dešimtukų kolektorius gerai "sorakofkos" pridumęs vos kitiem galvos nenumušė, mat kiti draugai pakeltą kumštį spėjo sulaikyti. Kitas draugas, kaip "Darbininke" No. 110 Vargdienis rašo, kad du susipyko už ką tai ir vienas koks tai U. norėjo su peiliu nudurti D. Ar ne perlinksmu anot to "Vargšo". Ale klausimas, kas ten viską daro, taip vadinami bedieviai, ar katalikai. Žinoma, kad karštieji "katalikas". Jie tik vardą nešioja katalikų, bet darbai jų visai kitką parodo.

Dar ir tas porodo jų "katalikybę": Vitautinės Draugijos narius vadina ir iš ambonos keikia laisvamaniais ir kitokiais vardais, bet savo zakristijonui-vikarui baro neliepia uždaryti per mišparus. Vadinas, klebonas bažnyčioje mišparus laiko, o zakristijonas su kirviu rankoje užbaro muša bačkutėn alaus medinį kraną ir per paipukę alų traukia, kaip veršiukas už tešmens karvutę. Bet vistiek geras katalikas, mat bizni daro, o negadina. Bet kaip Vitauto Draugija turėjo pikniką 14 d. Rugsėjo, tai musų klerikalams, ypač "Vargdieniui" nepatiko, kad negavo svaigalų iki su nosia butų atsirėmę šventon žemutėn, nors ten buvo gan visokių skanių valgių ir gėrimų; tarp kitko ir Lietuva nebuvo pamiršta, nes suaukavo $20.65, bet klerikalai vis dar bando šmeižti tikrus Lietuvos sunus.

Moterėlės gana gerai "atsižymi" liežuvavimu, pletkų nešiojimu. Ypač to paties dešimtukų kolektoriaus duktė net kaimynams po palangėmis šliaužioja, tupinėdama už lango arba prie durų ausį pridėjus klauso, o nuklausius kokį žodį tuojau neša į pletkininkų centrą, pas klerikalus. Ta pati vargšė moterėlė, atsižinojus kad tulai šeimynai garnys atnešė sunelį, begiojo gatvėmis šaukdama: "Šliupas parvažiavo, Šliupas parvažiavo!" Net gaila tokios karštos fanatikės. Ar negeriaus butų, kad prabaščius, vieton keikimo, pamokintų savo aveles geriaus elgties.

Pasaulio Pilietis.

BROOKLYN, N. Y.

Lietuvių Mechanikų Sanryšio susirinkimas atsibuvęs rugsėjo 25 d. padarė nemažą žymę L. M. Sanryšiui. Susirinkime tapo parduota daug LMS. šėrų ir patiesti platesni keliai veikimui. Sanryšio nariams iš New Yorko ir Brooklyn, N. Y. ir pašaliniams mechanikams -amatninkams veikiai bus atidaryta Brooklyne vakarinė techniška mokykla, pasimokinimui mechaniško piešimo, matematikos, reikalingų mechaniškų išskaitliavimų ir formulų, lietuvių kalbos ir rašybos, angliškos kalbos ir kitokių kursų, kokie bus pageidaujami. Net ir per laiškus galės duoti techniškas, matematikos ir kalbos lekcijas jei bus pageidavimas. Mokyklą ves Inžinierius V. Vaitkus, prie kurios bus pritraukti keli kiti žymesni technikai.

Sanryšyj jau veikiai bus skaitlingas "štabas" mechanikų, inžinierių, dizainerių ir piešėjų. Sanryšin spiečiasi pirmos rušies lietuviai mechanikai iš visos Amerikos lygiai kaip ir mažesni amatninkai bei darbininkai. Priėjus laikui savo dirbtuvę įsteigti jau rasis pati gaminimo jiega labai stipri.

Lietuvių Mechanikų Sanryšio kuopos sparčiai organizuojasi ir sekančiuose miestuose jau veikia: Brooklyn, N. Y. kur yra ir centras; Bridgeport, Conn., Philadelphia, Pa. atstovauja A. L. Reikov, 3411 Livingston St., didelė kuopa Chicago, Ill. ir Chelsea, Mass. atstovauja F. Kesleris, 101 Spencer Ave.

Visokios informacijos gaunamos L. M. Sanryšio ir mokyklos reikaluose pas: J. Kripaitis, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

J. Kripaitis.

WANAMIE, PA.

Musų apielinkėje atsibuvo rugs. mėn. dvejos nepaprastos laidotuvės: 9 d. Hanoveryje, perkunas užtrenkė socialistą, o 21 d. Makanagve's anglių kasykkloje perkuno brolis, vardu elektrikas užmušė vyčiuką.

Taigi 12 d. pirmasis, tapo palaidotas Nanticoke miesto kapuose. Jam prakalbą pasakė studentas Bymbo. Buvo daug susirinkusių. Davatkėlės susibėgę kuždasi: "Tai tau ir kunigas nepasako nė kur mirusio dušia eis, —į peklą, ar į dangų, tik vis apie lavoną, kaip jis vargo, kovojo ir kad jau pabaigė savo vargus tai ir viskas."

Rugs. 24, atsibuvo laidotuvės antrojo Wanameje, Lietuvių parapijos kapuose. Laidotuvės buvo iškilmingos. Karstas buvo gėlėse paskendęs. Čion vietinis dušių ganytojas pasakė pamokslą, kad be abejo Kazio dušia danguje pas dievą sėdi.

Bet pažvelgęs į gyvų gėlių vainikus, supyko ant vyčių. Mat tie lakstė ubagavo pinigų ir surinkę kelis desėtkus dolerių, ne jam atidavė, bet gėlių pripirko. Jis sakė: "Prikrovėte žolynų, gražu pažiurėti, bet žolynai greitai nudžius, nubyrės, ir pražus, ir kas iš to! Jeigu jųs jį mylėjote, tai duokit jam maldų kuodaugiausia."

Pusdzukis.

BALTIMORE, MD.

Maryland Valstija Rengia Karės Tarnystos Rekordus.

Žinodami "Sandaros" populiariškumą prašome patalpinti šį pranešimą:

Maryland valstija, per Meryland Council of Defense, Historical Division (Maryland Apsigynimo Taryba, Istorijos Skyriaus) renka rekordus kiekvieno Maryland valstijos kareivio valstijos karės istorijai. Istorijos Skyrius tam tikslui yra prirengęs tam tikras formas (blankas) ir kompanija gavimui tų rekordų prasidėjo Rugpjučio 16-tą, sulig Gubernatoriaus Harrington'o proklamacijos.

Darbas eina gana pasekmingai ir jau apturėta daugels rekordų tų vyrų ir moterų, kurie karės laike įstojo į įvairias tarnystas, bet dar nemažai jų truksta. Savo tikslo atsiekimui Istoriškasis skyrius reikalauja pagelbos įvairių agencijų ir organizacijų bei draugysčių, ypatingai svetimtaučių. Svetur gimusieji piliečiai garbingai atsižymėjo tarnystoje po Amerikos vėliava, tad yra labai svarbu, kad jųjų rekordai patilptų rengiamoje istorijoje.

Dalykas yra tame, kad tasai Skyrius nori sužinoti su kiekvienu, kurs bent kokiame laike gyveno Maryland'o valstijoje. Pageidaujama rekordas kiekvieno, kurs tarnavo laike karės Suvienytų Valstijų ar Alijantų Karės ar Laivyno tarnystoje, t. y. prieš arba po tam kada Suvienytos Valstijos įstojo į karę, ir nežiurint ar toji tarnysta buvo užrubežyje ar šioje šalyje (namieje).

Ofisas Istorijos Skyriaus Apsigynimo Tarybos randasi po No. 201 West Monument Street, Baltimore, Md. Formos arba blankos randasi žymesnicse miesto ir pavieto vietose. Kiekvienas tarnavę karėje privalo gauti vieną tų blankų ir ją išpildyti, nes kad ir vienas žmogus tokią blanką neišpildys, tai Valstijos Karės Istorija bus nepilna, neužbaigta. Kadangi tokios informacijos yra pageidajamos vien istoriškiems tikslams, tad butų labai neišmintinga, jeigu kuri nors tarnavusi ypata delei nepasitikėjimo arba nuožiuros atsisakytų tokią formą —blanką išpildyti. Išpildyme tokios blankos žmogus neužsitraukia ant saves jokios atsakomybės bei priderystės. Taipgi neprivalai susilaikyti nuo išpildymo tokios blankos dėlei nedrąsumo. Jeigu žmogus, kurs yra tarnavęs nori arba nenori apie tai išsireikšti, jisai privalo suprasti, kad valstijai rupi kiekvieno rekordas ir, tokiu budu, turi teisę paprašyti, kad tokią formą arba blanką išpildytų. Valstija yra pasiryžusi kampaniją varyti iki tol kol gaus rekordą kiekvieno, kurs tarnystoje buvo; tad laiko ir išlaidų sučėdijimui kiekvienas privalo kuogreičiausiai tatai atlikti, t. y. išpildyti minėtą formą ir pasiųsti arba dastatyti ją viršminėtai Tarybai.

Elizabeth Yatzevich,
Vertėja.

MONTELLO, MASS.

Bolševikai Priversti Pakelti Blokadą.

(Iš realio gyvenimo feljetonas).

Kas sakė, kad karė neturi įtekmės ant bolševikų? Jeigu nesutinkate tai tik atsilankykit į Montello. Jau nuo seniai pas mus yra žinomas bolševikų boikotas, o pastarais keliais metais net ir blokada.

Dažnai pasitaikydavo kad kokios nors kitos pažiuros žmonės rengdavo išvažiavimą. Musų rojaus žadėtojai tai dagirdę, surinkdavo automobilius, vežimus ir visą bolševikų familiją. Vyrams parišdavo po raudoną kukardą po kaklu, moterims po raudoną kepurę, vaikams po raudonus avalus, o jeigu rasdavosi šuva, kuris prigulėdavo prie bolševikų, tai jam raudoną raikkštį prie vuodegos.. Surinkę visą šią nepaprastą rojaus žadėtojų procesija, atsistodavo jų vadai su garsiais Balsais, tuščiais Pakaušiais ir šaukdavo, yt Maižiešius savo žydams pirm apleidimo Egipto. "Darbininkai, mes turim važiuoti Lawrencan ir kur kitur, bet čion su Tautiečiais, o dar su Paraohnais, Katalikais negalima maišytis."

Užbaigus musų Maižiešiams savo pamokslus ir John Bambos evangelijas, traukdavo per kalnus su savo familija. Iš karto turėjo geras pasekmes, nes kiti vien tik prisidėdavo del sužinojimo kur juos tie Maižiešiai ves. Bet pastarais laikais raudona familija ėmė kųdėti ir mažėti. Reiškia jau boikotui nelabai sekasi.

Kuomet musų Raulų, Balsų, Pakaušiniai filozofai tai patėmijo, ėmė sumanė imituoti karę. Sustatė savo raudonus laivus, pavydale karštų bolševikėlių, arti Lietuviško namo ir prasidėjo blokada. Jų blokada budavo iš atkalbinėjimo žmonių nuo prakalbų, prelekcijų ir nuo aukavimo ant gerų darbų kuomet jie yra geri Darvino išpažintojai kurio knygų niekad neskaitė, tad jie elgiasi pagal jo vieną nurodimą, t. y. kad silpni turi mirti. Bet čion musų Maižešiai apsiriko, nes vieton kad leisti silpniem mirti, jie atkalbinėjo nuo aukavimų ir stumte stumė nelaimingus karės nuskriaustus mirti....

Raudonam laivynui pilnai nenusisekus, pasiųsdavo savo submarinus ant svetainės. Tie tenai stengdavosi darbą trukdyti patentuotais vienos makaulės nukaltais klausimais. Bet žmonės davė jiems progą tokiu budu įsivaizdinti buk jie yra tikrai svarbus. Pastarais laikais jau į juos neatkreipia nė atidos.

Štai surengė Sandariečiai vieną išvažiavimą. Musų "draugai" —kitą. Tik tenai jie netikėdami kad peiliai aštresni už gumą, ant savo draugų automobiliu padarė operacijas ir supjaustė gumus. Sandariečiai surengė kitą išvažiavimą. Musų blokados skvadronas pastato blokadą, bet vėl nepasiseka.

Rugsėjo 6, Sandariečiai rengė šokius. Dar saulė pilnai buvo neužlindus už kalnų, bet musų raudoni laivai apstojo įeigą Lietuviško namo. Matydami, kad nieko nepadaro, kad visi eina vidun, laivai susitarė, pakėlė blokadą ir užsibaigė didele kova. Dabar jau gal imsis už naujesnių darbų, nes kuomet visur sekė karės, tai dabar butų laikas santaikos.

Dabar eina paskala po visą Montellos padangę, buk bolševikai tapo išdavikais ir net patys dalyvavę sandariečių šokiuose. Tai tikrai taip butų, kaip Rusijos bolševikai, kurie kovoja prież buržuaziją tol, pakol patys gali buržujais tapti. —Ta-ta.

LEWISTON, ME.

"Moksliškos" Prakalbos.

Lewistono socialistai surengė prakalbas rugs. 23 ir 24. Kalbėjo tulas J. Jukelis apie sovietų valdžią ir labai išgyrė bolševikus. Jis sakė, kad bolševikai tai yra geriausi del darbininkų žmonių; bolševikai užtikrina žmonėms duoną ir darbą ant visados, likus be sveikatos bus namai, kur senelius ligonius laikys palociuose ir duos jiems viską, ką tik šiandeniniai kapitalistai gauna.

Pasakojo del ko kairieji socialistai atsiskyrė nuo dešinės pusės, esą per tai, kad pirma prigulėjo daugelis biznierių, vyčių, sandariečių ir tie visi rėmė kapitalą ir pritarė net dabartinei karei ir delto mes tikri darbininkai atsiskyrėm nuo biznierukų, —sako kairiųjų socialistų organizatorius Jukelis.

Kalbėtojas aiškino, kad jau yra aprokuota kiek kapitalo yra Amerikoj ir pasakė, kad kožnam darbininkui bus padalinta po $11.000 kada visa šalis butų sovietų rankose.

Žmonės nesuprasdami labai džiaugės ir plojo rankomis, o ypatingai pijokėliai, kurie negalėjo nei 11 dolerių suseivinti, o čia bolševikai nori visus proletarus padaryt kapitalistais!..

"Kalbėtojas" šmeižė musų Sandarą, sakė, kad tai daugiau niekas, kaip tik palaikytojai kapitalo ir kapitalistų valdžios, net ir Lietuvą sandariečiai užleido Anglijai su Amerika ponauti.

Man tas melas labai nepatinka aš esu sandarietis ir nesu girdėjęs, kad musų pirmininkai lieptų mums remti kapitalistus. Viską ką musų vadovai ragina, tai mums buti tikrais Lietuvos piliečiais ir lavintis prie tikros lietuviškos respublikos, kad žinotume, kaip mums reiks valdytis ir saugoties nuo išnaudotojų ir kaip mums reikės nedaleisti jokių užgrobikų musų tėvynėn. Sandara mus mokina vienytis į lietuviškas kooperacijas, mokina kaip palaikyti pinigus tik tarp lietuvių, o kada mes sugrįžšime Lietuvon, tada mes patys galėsim Lietuvoje savo tikroj lietuviškoj kalboj ir su savo broliais lietuviais savo šalį ir jos pramonę valdyti. Sandara daugiausia rupinasi apie Lietuvą ir palaiko tautą už savo brangiausį idealą.

Sandarietis.

Reikale Lietuvos Liuosybės Savaitės.

Kaip jau žinoma skaitančiai laikraščius visuomenei iš Lietuvos Neprigulmybės Fondo ir A. L. Tautinės Tarybos pirmojo paskelbimo delei apvaikščiojimo LIUOSYBĖS SAVAITĖS, nuo 15 iki 22 dienos spalių mėnesio, tai laikas yra labai trumpas ir todel be tolesnių atidėliojimų, dar kartą kviečiame visus tikrus Lietuvos sunus ir dukteris, atidėjus tuomlaik visus kitus reikalus, griebtiės prie rengimosi sutikti LIUOSYBĖS SAVAITĘ visomis išgalėmis. Visų musų trusu tik gali buti geros pasekmės dasiektos. Todėl, gerbiamieji, visi prie darbo! Bent kartą parodykime savo pilietišką drąsą ir sutartiną darbą del savo tėvynės Labo!

Visose lietuviškose kolonijose rengkite prakalbas, koncertus, perstatymus, bei balius, kaip kur aplinkybės tik leidžia ir rinkite aukas LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS IŠGAVIMUI. Kad darbas eitų sutartinai, tai mums yra reikalingas vienas centras, iš kurio butų galima gauti visas reikalingas informacijas. Tokiu centru yra dabar L. Nepr. Fondas, kuris ir rupinasi finansiniais reikalais visų musų politinių įstaigų ir kurio adresą rasite po šituom atsiliepimu.

Visų musų veikėjų, kuopų, organizacijų ir draugijų dar kartą meldžiame prisidėti prie surengimo Liuosybės Savaitės vakarų. Praneškite mums kada, kur ir kaip rengiama. Kur bus reikalingi koki nors patarimai, arba kalbėtojai, mes stengsimės greičiausiu budu suteikti patarimus, kalbėtojus, ir apskelbimus prisiųsime atspaudę. Yra pakviesta 30 geriausių kalbėtojų iš įvairių lietuviškų kolonijų ir nuo daugelo jau gauta pasižadėjimo žodis, kad pasirengę yra kalbėti po kelias prakalbas, kur jiems tik bus nuskirta.

Taipgi prašytume savo vienminčių tautiečių, kad Liuosybės Savaitėje, kur yra jau pasirengę turėti savo naudai draugijos vakarus perstatymus, bei balius, kad toki vakarų uždarbiai butų jei ne visi, tai bent dalimis paskirti Lietuvos Neprigulmybės Fondan.

Broliai Lietuviai Amerikiečiai! Bent kartą privalome atsiminti ir pasišvęsti del savo prigimto krašto —Lietuvos! Ji laukia nuo musų pagelbos, neprigulmybės išgavime. Paaukaukime savo trusą Liuosybės Savaitėje, kas kuom galime. Pasiskirkime drąsesnius, iškalbingesnius arba įtekmingesnius savo viengenčius rinkti aukas Lietuvos neprigulmybės išgavimui. Rinkime ne vien nuo lietuvių, bet ir nuo žydų, kurie gerai pažįsta musų politikos reikalus ir savo aukomis nemažai prisidės del Lietuvos Neprigulmybės išgavimo.

Chicagos apylinkėje, siekiant Cleveland'ą, Detroit'ą ir Grand Rapids, Mich., ir į vakarus illinois ir Wisconsin'o valstijas, del informacijų, rengėjai kreipkitės prie "Chicagos Lietuvių Tarybos" sekrt. gerb. J. Evaldo, 2554 W. 69th st., Chicago, Ill. Gi rytinių valstijų ir Naujosios Anglijos lietuviai (Pennsylvanijos, New Yorko, Connecticut'o, Massachusetts'o ir Maryland'o) delei informacijų ir kalbėtojų kreipkitės šiuomi adresu: Lietuvos Neprigulmybės Fondas, 307 W. 30th st. New York. N. Y. Kurie reikalausite kalbėtojų ir apskelbimų, tai iš laiko mums praneškite, kad butų laiko atspausdinti apgarsinimus su jusų svetainės adresu ir laiku ir prisiųsti paštu del jų išplatinimo.

Pilnai tikime, kad šis šventas darbas bus sutiktas su atvira širdžia ir visi, kurie trokšta Lietuvai laisvės, pasidarbuos LIETUVOS LIUOSYBĖS SAVAITĖJE, surinkdami 100,000 dolarių Lietuvos neprigulmybės išgavimui.

LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS FONDAS.

P. Jurgeliutė, Sekret.

P. S. —Visiems, reikalaujantiems smulkesnių patarimų arba informacijų link Liuosybės Savaitės rengimosi, patariame laiškais kreiptis į L. Neprigulmybės Fondą, 307 W. 30th St. New York, N. Y. Iš čia pastovus žmogus greitai pasiųs visas informacijas laiškais.

LAWRENCE, MASS.

Koncertas.

Rugsėjo 28, P. Marijos choras surengė koncertą. Pirmiausia choras sudainavo kelias dainas po vadovyste gerb. J. Č. Navadausko.Pertraukose kalbėjo kun. S. Šleinis, Jonas Petrukonis, p-lė R. Černiauskiutė ir A. Cilcius sulošė dviejų veiksmų veikaliuką (kokį?). Publikos buvo pilna salė. Pelnas skiriamas lietuvių bažnyčios vargonams. Šio koncerto surengime gerai pasidarbavo minėtas choras, o daugiausia padėkos priklauso p. Navadauskui, kuris nenuilstančiai darbuojasi lavindamas musų jaunimą dailės srityj.

Juozapas Čiurlionis.

Moderniško "Filologo" Kalbos "Misticizmas."

Pradėsime, taip sakant "iš augšto."

Ir kalbėjo vieną kartą tulas filologas susirinkusiai miniai:

"Aš, vadnas, vadnas, buvau, vadnas, Lietuvoje, vadnas ir, vadnas, budamas, Lietuvoje, vadnas, mačiau vadnas, vadnas, kas ten, vadnas, yra vadnas... Ir aš, vadnas, matęs, vadnas, negaliu, vadnas, vadnas, sakyti, vadnas, kad ten, vadnas, vadnas, nereiktų, vadnas, aukų, vadnas...

Ką "Mulkinikas", vadnas, vadnas rašė tai, aš, vadnas nebudamas vadnas, to šlamšto, vadnas sanstatoj, vadnas aš nieko bendro, vadnas neturiu....

Ir šale manęs sėdintis kaimynas pats sau išsiaiškino: "Tai **znočijas jis buvo krajuj."**

Juozas K—as.

JOSEPH B. AGLINSKAS.

3238 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: belletristika, ekonomiją, sociologiją, politika, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgėles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį", "Dirvą" ir "Lietuvą." Prisiųsdami už 6 c. krasaženkliu reikalaukite katalogo.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai viena tinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS

Aptiekorius ir Savininkas

226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.

Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas;

Nuo 9 rito iki 5 po pietu

Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.

Nedeliomis iki 4 po piėtu.

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,

K. Plioplis, A. Samokaitis sav.

278 Broadway, South Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytais iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Legislaturos Reprezentantas

ELIHU D. STONE

Advokatas ir Teisų Patarėjas. Užstatų Komisionierius.

66-67 JOURNAL BUILDING

262 Washington St., Boston, Mass.

Telefonai: Main 3334

Main 2300

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O. D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius **barberius**, pridaboju švarą, **skutame ir kerpame** visokiomis **madomis** — kaip kas nori.

Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)

Lietuvis dentistas.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12:30 dieną,

nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir

nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.

425 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

Tel. S. B. 27.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrogrado.

GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.

Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.

VALANDOS: Nuo 9 iš ryto iki 9 val. vakare.

Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.

69 CHAMBER ST., BOSTON

Telephone: Haymarket 3390.

Nuo visokiu skausmu raumenyse

Pain-Expeller

yra pagelbingiausis.

Žiurėkite, kad butu su INKARO ženklu!

Galima gaut visose aptiekose už 35c ir 65c arba išsisiuzdint nuo

F. AD. RICHTER & CO.,

326-330 Broadway, New York

Žmogue kasosi galvą, kad palengvint niežėjimą. Kasjmasi pasidaro paprociu, ir tuomet žmogus kasosi nejučioms. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino.

Vyrai ir moterjs kenčia niežėjimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežėjimą galima lengvai prašalinti. Nebus daugiau niežėjimo, kasjmosi, plaukų slinkimo ir kitų nesmagumų, įvykstančių nou pleiskanų.

RUFFLES

panaikins visus niežėjimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos ją nuo pleiskanų atsinaujinimo.

RUFFLES yra maistinga maudynė galvos odai ir plaukams. Ji nesugadins nei jautriausios odos. Jus negalite apsieiti be RUFFLES, jei turite pleiskanų.

Jus aptiekininkas parduos jums už 65c. bonkutę. Mes taipgi galime atsiųst jums tiesiog, jei gausime nuo jusų 75 centus pačto markėmis ar money order, kuriuos siųskite šiuo adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Lietuviu aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

Jau Spaudoje.

"Svetimoj Padangėj Pasaulės Verpetuose" 170 naujausios gadynės eilių ir dainų su dailės paveikslais, 200 pusl. knyga, padalinta ant 6 skyrių, formatas —10 colių ilgio ir 7 pločio.

Leidžia Dailiosios Literaturos Draugija.

Meldžiu visų savo draugų ir pritarėjų pasiskubinti užsiprenumeruoti šią poezijos knygą. Kurie prisideda $10.00 bus skaitomi knygos leidėjais, ir jų vardai bus patalpinti toj pačioj knygoj. Jiems bus duodama $20.00 vertės knygomis. Knygosgi kaina $1.00. Taipgi galima ir po vieną knygą užsiprenumeruoti dabar, kad paskubinus jos išleidimą.

Knyga bus padirbta gražiausioj formoj ir naujausia technika, todėl spaudos lėšos yra didelės, o kogreičiausia jos bus surinktos, to greičiau knyga bus pabaigta. Kreipkitės šiuo antrašu:

A. Jokubaitis, Dailiosios Lit. Dr-jos pirmininkas, 366 W. Broadway, South Boston, Mass. (40)

DOVANAI

Iki 30-tai dienai Rugpiučio-August menesio

Kas lyg augščiau minėtai dienai užsirašys dienraštį "Lietuvą" arba atnaujins seną prenumeratą (nors neišsibaigusią) ant ištisų metų, gaus DOVANAI musų spaudos labai gražią knygą "Vėliavos Akyvaizdoje" vertės $1.00, kurios turinį perskaitęs niekuomet neužmirš ir bus kas draugams papasakoti; arba puikų spalvuotą $1.00 vertės Lietuvos Respublikos žemlapį, kurio kopiją prezidentas Wilsonas išsivežė Paryžiaus Taikos Konferencijon.

Prenumeratą ir orderį dovanoms siųskite:

"LIETUVA" DAILY,

3253 So. MORGAN St., CHICAGO, ILL.

MOTERIS IR MERGINOS, PALAUKITE!

PRANEŠU JUMS, kad šiomis dienomis užbaigėme daryti jums naudingą knygą: **KNYGA VALGIŲ GAMINIMUI, kurioje telpa keturi šimtai (400) geriausių parinktų išmėgintų valgių.** Sutaisyta gražiai, knyga turi 164 puslapius, didumas 9X6 coliai, gražiai audekl u apdaryta su auksuota antspauda ant viršaus. Išsirašykite šitą knygą sau ir bukite pilnom virėjom.

Apart valgių čia rasite ir daugybę naudingų patarimų, reikalingų prie namų prižiurėjimo. Nereiks jums bėdavoti, kas reikia virti, pažiurėsite į knygą ir tuojaus visoki valgiai stovi prieš jumis, išaiškinta gražiai kaip ką padaryti. Sutaupins jums laiką, palengvins gyvenimą. Nelaukite ilgai, pirkite dabar, pasitarkite su kitoms ir kartu sau parsisiųskite!

Apdarytos kaina $1.50; neapdarytos — $1.25.

Rašykite taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"

15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

Žinomas per 25 metus ir Valdžios prižiurimas

Henry J. Schnitzer State Bank

Pavelijant Suvienytų Valstijų Valdžiai kaip pirma taip ir dabar

SIUNČIA PINIGUS Į LIETUVĄ

ir gvarantuoja

Norinčius gauti prekes pinigų ir kitų žinių meldžiame kreiptis pas:

Henry J. Schnitzer State Bank

141 Washington Street, New York, N, Y.

TEGUL JUSŲ PINIGAI DIRBA DEL JUS

Pinigas gulintis be apyvartos yra lygus medžiui be vaisių. Leiskite savo pinigus į apyvartą, tat pinigai darys pinigus. Geriausia ir saugiausia vieta indėjimui pinigų apyvarton, tai DIENRAŠČIO "VIENYBĖS" BENDROVĖ. Čia pinigai niekad nežus ir neš didelį pelną, nes Dienraščio leidimas —tai didelis ir pelningas biznis, kurio visas pelnas bus išdalinamas tarp šėrininkų.

Dienraščio šėrai parsiduoda po $10.00. Visi pirkite tiek šėrų kiek tik išgalite! Klauskite paaiškinimų, rašydami tiesiog į Dienraščio Bendrovę šiuo adresu:

Lithuanian Daily Vienybe

120—124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Vietos žinios.

A. L. T. S. Lietuvių Kalbos ir Aritmetikos Mokykla jau Atdara.

Pirmos pamokos atsibuvo Spalio5, Sandaros ruime ir atsilankė dvidešimts penki mokiniai. Lietuvišką kalbą mokina D-ras J. Jonikaitis, o aritmetiką A. Denbinas, studentas Massachusetts Technologijos Instituto. Mokytojai yra gerai apsipažinę mokinime ir norintieji pramokti viršminėtų dalykų turi geriausią progą.

Sekančios pamokos įvyks Spalio 12, pradžia 10 val ryto.

Sand. Mokyklos Komisija.

A. L. T. Sandaros 9 kp. Cambridge, Mass. atidarė mokyklą savo kambariuose, 875 Cambridge St. Mokinama lietuvių rašybos, artmetikos ir kitų mokslo dalykų skyriai bus įsteigta. Daug jaunimo, vaikinų ir merginų lanko mokyklą.

Visi mylinti mokslą kviečiami lankyties kiekvieną seredą, 7 val. vak.

A. L. T. S.9 kp. Valdyba.

"Gabijos" Vakarienė.

Spalio 3, Lietuvių Salėje įvyko "Gabijos" draugiška vakarienė. Buvo žaislų ir šokių. Komp. Petrauskas išstatė kelis daininkus sekančiai: p-les Langiutė ir Kalinauskiutė — duetas, p. St. Pula — solo. p. Stankunas—solo,p, J. Butėnas—solo, p-lės Šarkaitė ir Kalinauskiutė duetas. Pirmininkas S. Jokubauskas perstatė kalbėti "Sand." red. K. Norkų ir Dr. J. Jonikaitį, kuriems ištarius po kelis žodžius svečiai suvalgė vakarienę ir vėl linksmai žaidė.

Ex - Kareivių Balius.

Spalio 4 d., Lietuvių Salėje tarnavusieji Amerikos armijoje kareivai parengė balių Lietuvos šelpimo naudai ir gavę pelno virš $70.00 perdavė Nuteriotos Lietuvos Draugų Komitetui, kad tuoj pat pasiųstų Lietuvon. Baliuje dalyvavo virš 100 lietuvių kareivių, uniformuotų ir civiliškai apsirėdžiusių. Beveik visi nori leidimo vykt Lietuvon ir pagelbėt Lietuvos piliečiams vyt laukan iš Lietuvos lenkus ir kitus užpuolančius ant Lietuvos razbaininkus.

Rokas Žydžiunas, "Sandaros" Lynotype operatorius išvažiavo dirbt prie "Laisvės redagavimo. Dabar "Sandaros" Lynotype operuoja Feliksas Simanavičius, turintis gerą praktiką spaustuvninkas, neseniai sugryžęs iš Francijos.

Juozas Zavadskas, veiklus sandarietis iš Haverhill, Mass. lankėsi "Sandaroje.

LIETUVIŲ TRUST KOMPANIJA JAU SUSITVĖRĖ.

Aprašymas, dienotvarkė, protokolas ir tarimai buvusios lietuvių konferencijos.

Dar pirmu kart visoj Amerikos lietuvių išeivijos istorijoj. įvyko tokis ytin svarbus visos Naujosios Anglijos lietuvių biznierių susivažiavimas - konferencija, sušaukta per Centralio Bendro Lietuvių Banko valdybą, iš Boston, Mass., įvyko Rugsėjo 28 d. po pietyj, 1919, Lietuvių Svetainės rumuose; kertė E ir Silver st. So. Boston, Mass.

Šis konferencijinis susivažiavimas, nebuvo milžiniškas savo dalyviu skaičium, tačiaus savo intelektualiu svarsčiu galėjo atsverti, kaip skaitytojai žemiaus pamatys, kad ir didžiausias konferencijas- susivažiavimus, išdavinių žvilgsniu.

,Tiesa, nors ir nelengva tai buvo padaryti, tačiaus ačiu Centralio Bendr. Liet. Banko valdybos pastangoms, bent kartu, matomai sujudusi lietuvių biznierių bizniškos sąmonės bendrumo sąprotis; sujudėjo lietuviuose biznieriuose bizniška energija ir entuziazmas ir jie, susivažiavę parodė lietuviškos dvasios gales...

Sulig nustatytos dienotvarkės, konferencijos įžanginį atidarymą atlikęs gerb. Centralio Bendro Lietuvių Banko prezidentas, Juozas Kavaliauskas, pabrieždamas šios konferencijos vyriausį tikslą, butent, kad arčiaus susipažinus ir, kad patiesus galutinus sąryšius Lietuvių Trust Kompanijai —t. y. dideliam bankui, prie kurio Centralis Bendras Lietuvių Bankas jau senai ėjo ir eina. Toliaus, gerb. Juozas Kavaliauskas aiškino svetimtaučių bankų pamatus, cituodamas bankinio rankvedėlio realius faktus, butent, kaip josios tveriasi, kokias garantijas josios galiduoti savo depozitoriams. Dar toliaus nurodęs reikalingumą lietuviams biznieriams komercijinės vienatos, jeib pakėlus pačius savę ir visą tos įstaigos —Lietuvių Trust Komp. butinumas ir kvietęs visus susirinkusiuosius butinai prie šios įstaigos sutvėrimo prisidėti, tuč-tuojaus, čion pat, užsirašant ant paskirtų sumų šėrų. Galop prez. Kavaliauskas perstato p. A. J. Gotoutą, Centralio Banko sąstatos narį-klerką, pirmsėdžiu, o p. J. Acų ir-gi iš Centr. Banko sąstatos klerką, konferencijos sekretoriumi.

Pirmsėdis p. Gotoutas, atidaręs formalį konferencijos posėdį, sulig dieno-tvarkės, paprašo susirinkusiųjų užsiregistruoti, kad butų žinia kas ir ką atstovauja, jei atstovaujama.

Užsirašo sekantieji biznieriai ir svečiai:

1) Dominikas Petkevičius, grosernikas iš E. Saugus, Mass.; 2) Petras K. Vaičiunas, atstovas Montello Coal Co., iš Montello, Mass.; 3) Stasys A. Milčius, iždininkas Cosmopolitan Garment Corp. Montello, Mass.; 4) Motiejus Olseika, Groserninkas ir mėsininkas, iš So. Boston, Mass.; 5 M. J. Kostant, Real Estate agentas iš Montello; 6) K. Jurgeliunas, krautuvninkas, iš S. Boston, Mass.; 7) B. A. Tumavičius, Progress Wholesale Grocery Corp. vedėjas iš Norwood, Mass.; 8) K. Grigas, mėsininkas ir groserninkas iš So. Boston, Mass.; 9) Stasys Vasiliauskas, Dry Goods Kraut., iš Norwood, Mass.; 10 Pilvinis ir Zaldokas, avalų ir vyrišku rubų kraut. iš S. Boston, Mass.; 11) A. Borys, duonkepis ir So. Boston, Mass., 12) Antanas Ivaškevičius, Real Estate Agentas, iš So. Boston, Mass., 13) Juozapas Orlinskas, veikėjas iš Brookline, Mass. 14) J. Adomavičius, svečias, iš S. Boston, Mass. 15) Juozapas Sakatauskas, mėsininkas ir groserninkas iš S. Boston, Mass. 16) K. Pratapas, veikėjas iš S. Boston,

Toliaus pirmsėdis Gotoutas, dalyviams užsiregistravus, taria keliatą entuziastiškų žodžių toj pat linkmėje paremdamas gerb. Kavaliausko nuomones bei idėjas, nurodant minimos įstaigos butinumą ir perstato sekretorių Acų kalbėti.

Sekretorius Acus kalba truputėlį platėliau apibrieždamas lietuvių biznierių pareigas sulig tėvynės ir kelius tam atsiekti šioje šalyje. Nurodo tą laimę, kurią turime, turėdami savo tarpe tok' prityrusį komercijoj, o ypač bankiniuose dalykuose vadą esanti asmenyje gerb. Kavaliausko. Nesa, tik realiai tvėrėjai tėra musų tautos ir šalies kilimui šiame atsigimimo momente, mums reikalingiausi.

Užbaigus sekretoriui Acui savo kalbą, pirmsėdis Gotoutas, sulig dienotvarkės, paprašo susirinkusiųjų išsireikšti savo nuomones ir svarstyti. Po trumpų pasiaiškinimų visų suprantama ir vienbalsiai sutinkama tverti Lietuvių Trust Kompaniją.

Papirkusieji Lietuvių Trust Kompanijos šėrus yra sekantieji vientaučiai:

Juozas Kavaliauskas, prezidentas Centralio Bendro Lietuvių Banko, vice-prezidentas Norwey Shoe Mfg., ir Direktorius New England Piano ir Phonograph Co. 50,000.00

Stasys Milčius, Iždininkas Cosmopolitan Garment Corp. ir sekretorius Progress Shoe Mfg. 500.00

Antanas Ivaškevičius, veikėjas, Real Estate agentas ir S. Boston, Trust Co. direktorius 5,000.00

Domininkas Olseika 500,00

Petras K. Vaičiunas, Iždininkas Progress Shoe Gfg. ir Montello Coal Co. vedėjas 500.00

Kastantas Yurgeliunas, veikėjas 2,000.00

Domininkas Petkevičius 100.00

B. Tumavičius, Progress Wholesale Grocery pirmsėdis- vėdėjas 5,000.00

Stasys Vasiliauskas 5,000.00

Kazys Grigas 1,000.00

Juozas Orlinskas 5,000.00

Jonas Adomavičius 200.00

Motiejus J. Kastant 100.00

Antanas Niaviackas 100.00

Viso labo $75,000.00

Konferencijos posėdis užsidarė 7:15 val. vakare.

Konferencijos sekr. J. ACUS.

Jeigu kuris vaikinas reikalauja gero, šviesaus kambario su šiluma, atsišaukit: J. STUKAS, 53 Thomas Pk., So. Boston, Mass. 3—floor, siute 5.

ALTS. KUOPŲ VEIKĖJAMS.

Savo laiku "Sandaros" Adm. yra apskelbusi 3 kolekcijas knygų — "Prizus". Šio sumanymo buvo išsiuntinėta kuopų veikėjams tam tikri tikietai platinimui. Taigi šiuomi pranešame, kad šis reikalas galutinai taps užbaigtu musų organizacijos Seime, kuris bus Lapkričio 20-21 ir 22 dd. Waterbury; Ct.

Visiems tiems, kurie užinteresuoti šiuo sumanymu, kurie pasiėmę tų tikietų platinimui, pranešame, kad išėjusių tikietų adresus ir neišėjusius tikietus sugražintume ne vėliau kaip Lapkričio 1 d. nes šį dalyką sutvarkius reikia paduoti Seimui, kurio tam tikra komisija teisingai užbaigs reikalą ir išduos "Prizus".

Administracija.

Prašau atsiliepti savo tėvo, Juozapo Stankaus, motinos Agnieškas ir seserų Sofijos ir Juozapotos gyvenančių Telšių miesto, Kauno rėdybos. Taipgi prašau atsiliepti ir kitų pažystamų.

Mano adresas:
Petronėlė Stankaitė-Zalieskienė,
146 Sawtell Ave., Montello,
Mass., U. S. of A.

Prašau atsilicpti savo sesers Onos Gintautienės gyvenančios Lietuvoje, Kedainių apskr. Mešlių kaimo Pašto Krakenavo. Aš esu sveikas. Noriu susirašyti ir su kitais giminėmis ir pažystamais. Mano adresas:

Ignas Zalieckis,
146 Sawtell Ave., Montello,
Mass., U. S. of A.

ATSILIEPKITE

A. Yakunsky (o gal Jakunskas) tarnaujantis Aglijos armijoje prašomas greitai atsiliepti į "Sandarą": yra svarbus reikalas bankiniuose reikaluose.

So Bostono pašta mus prašo paskelbti, kad Marie Kazlauskiutė atsilieptų į So. Bostono paštą: jai yra laiškas.

PARSIDUODA RAKANDAI.

Jei kam reikalingi pirktis rakandų, tai atsišaukite žemiaus nurodytu adresu. Gausite progą pigiai pasipirkti, nes savininkai persikraustydami į naują gyvenimo vietą nori rakandus išparduoti.

100 G St., S. Boston, Mass.
1-mas floras (40)

PARSIDUODA PUIKI FARMA.

Ši farma—ukė su puikiausiais įtaisais: namai apšildomi šios gadynės įtaisais — "water heat", elektros šviesa, vana ir visas kitas naujai įrengta; ukė 13 akerių dirbamosios dirvos ir dar pora akerių ganyklų; gyvuliai puikųs ir visi ukiški padarai; sodnas randasi ir vandens upelis. Vieta tarp dviejų miestų, arti transportacijos. Atsišaukite:

Juozas Matulaitis,
50 South St.,
Stoughton, Mass. (42)

A. L. T. S. 12-tos Kp. Lawrence, Mass. mėnesinis susirnkimas bus A. Ramanausko Bankos ofise, 12 d. Spalio, 1 val. po pietų. Butinai visi nariai susirinkite ir naujų kviečiame prisirašyti.

Sekretorius.

TEATRAS!

— Veikalas —
"GYVENIMO VERPETE"
Scenon Stato
LYNN'O LIETUVIŲ NAŠLAIČIŲ FONDAS
Nedėlioje
12 d. SPALIO-OCT., 1919 m.
Pradžia 6 val. vakare,
LIET. UKĖSŲ KLIUBO SALĖJ,
25 Camden st., Lynn, Mass.
Tai bus pukiausias teatralis perstatimas, kokio musų kolonijos dar nėra buvę.
Visi užkviečiami.

REIKALAUJAMA

Siuvėjų (Stitchers) dirbti prie Baltų Žiuponų ir Žiurkštų. Gera mokestis.

Empire Mfg. Co.
587 Harrison Ave. Iš So. Bostono netoli eiti.
(43).

Nerašyk laiškus kaip su vištos koja, rašyk juos su musų typewriteriu. Daugelis žmonių rašo neaiškiai. Ši mašina yra pigi, bet gera. Vaikas gali ant jos rašyti ir į valandą laiko buti ekspertas. Kiekvienas biznierius, agentas ir draugijos sekretorius privalo turėti typewriterį, nes neaiškus raštas daro blogą įspudį. Musų mašina turi patogų sustatymą raidžių ir kainuoja tik $2.75, didesne $6.75, ima popierą 9 colių pločio. Turim taipgi kitą mašiną su kuria galite rašyti taip gerai kaip kad ant tos kuri kainuoja $100, ir kaina tik $18.50. Kiekviena mašina yra tvirtai sudėta ir užmokam persiuntimo lėšas. Prie kiekvienos mašinos yra paaiškinimai kaip ją vartoti. Prisiųsk savo užsakymą šiandien.

Universal Distributing Co.,
Dept., 278,
36 Madison Sq., Station, New York, N. Y.
(43)

PARSIDUODA FARMA.

80 akrų žemės. Labai puiki vieta, arti miestelio. Jeigu kas nori tai aš sutinku mainyti ant namo bile kokiam dideliam mieste. Adresuokit:

B. STELNIONIS,
BOX 41,
Peacock, Mich. (42)

DR. J. JONIKAITIS
Chirurgas ir Gydytojas
495 E. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Valandos:
Nuo 9 iki 11-tos iš ryto
Nuo 7 iki 9 vakare.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gulti ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašalina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir $1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

DAUG VAIKINŲ ir MERGINŲ NORI APSIVESTI, bet neturėdami progos susipažinti ir užmegžti meiliskus ryšius, negali apsivesti. Pajieškojimų Žurnalas visiems suteikia tokią progą. Reikalaukite pažiurėjimui; ten rasite plačiausias informacijas. Žurnalas metams $1, kopija 10c
ADVERTISING JOURNAL
209-210 Temple Court Bldg. Chicago, Ill.

Tel. Richmond 2957-M.
Dr. David W. Rosen
Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.
321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Jau Siunčiam!!!

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS visiems gerai žinomas kaipo lietuvis ir kuris tarnauja lietuviams, jau siunčia pinigus į LIETUVĄ ir į visas kitas šalis.

TODEL SIŲSKITE DABAR. Neleiskite savo viengenčiams badauti.

DĖKITE PINIGUS TIK SAVO ĮSTAIGON.
LAI JUSŲ PINIGAI UŽDIRBA 6 PROCENTĄ.

Centralis Bendras Lietuvių Bankas.

32-34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

MILŽINIŠKAS ATADARYMAS LAWRENCO LIETUVIŲ SVETAINĖS IR BALIUS.

Po ilgų vargų ir gyvenimo visokių nelaimių vieną kartą ir Lawrenco lietuviai pradžiugo nusipirkdami puikią nuosavą SVETAINĘ. Namas buvo vokiečių įtaisytas su visokiais parankumais ir vigadomis. Nuo 1 d. šio mėnesio milžiniškas namas parėjo galutinai į Lawrenco lietuvių rankas.

Spalio 12 d. yra rengiama didžiausia įžengimo celebracija. Salė bus atdara nuo 8 val. ryto, o "ceremonijos" prasidės kaip 2 val. po pietų. Angliškai kalbės miesto Mayoras Hurley, adv. P. Kane ir kiti miesto viršininkai. Lietuviškai adv. F. J. Bagočius, viet. Dr. C. J. Mikolaitis, ir Z. Jankauskas. Yra nusamdyta geriausia orkestra ir užkviesti dainuoti visi trįs Lawrenco lietuviški chorai.

Ant rytojaus, 13 d. Spalio, "Columbus Day", atsibus milžiniškas balius. Šokiai prasidės kaip 1 val. po piet ir trauksis iki 11 val. nakties. Prie to bus visokių vaišėms skanių valgių, o taip pat "minkštų" ir "kietų" gėrymų.

TODEL lietuviai iš apielinkių miestelių prašoma koskaitlingiausiai atsilankyti, o neatsigėrėsite Lawrenco Lietuvių Svetainę. Visų parankumų ir vigadų čia apgarsinime negalima aprašyti, pamatysite tą tik patįs atvažiavę.

Užkviečia širdingai

LIETUVIŲ UKĖSŲ KLIUBAS.

Adresas Svetainės: LYRA HALL, 41 Berkeley St., Lawren ce, Mass.

BALIUS!

Panedėlyje - Columbus Dienoje
13 diena Spalio-October, 1919 m.
Pradžia 2 val. po pietų,
Rengia D.L.K. Vytauto Draugystė
Lietuvių Salėje, Kamp. E ir Silver st., So. Bostone.
Visi lietuviai ir lietuvaitės kviečiami į šį Balių atsilankyti. Muzikantai bus geri. Kiekvienas turės progą smagiai pasilinksminti. KOMITETAS.

DUONA KURI ĮMAIŠYTA SU PIENU

Reikalauk savų grosernių pirkti šios duonos

T. H. BEST'S CELEBRATED MILK BREAD BEST IN THE WORLD

GROCERS BAKING COMPANY
21 Hillsboro st. Dorchester, Mass.

KA JUS PASAKYSITE ANT TO?

Visokių prekių kainos eina augštyn, bet pas mus dar galit nusipirkti už seną kainą čeverykus lietuvių dirbtuvės Progress Shoe Mfg. Co. Sakau už seną, bet dar gausit pigaius ant 50 centų, kurie iškirps šitą kuponą ir išpildys.

Iškirpk šitą kuponą ir atnešk krautuvėn C. P. Yurgelun, 377 Broadway, So. Boston,

Perkant čeverykus lietuvių dirbtuvės bus atrokuota 50 centų. Šitas kuponas yra geras ikiSpal. 15 d. 1919.

Vardas ....Adresas .....

Pas mus galit nusipirkti gražią skrybelę po naujasiai madai padaryta. Užprašom visus vyrus jaunus ir senus.

RAKANDAI.

Užlaikom Pečius, Lovas, Kamodes, Karpetus, Matrasus, Stalus, Krėslus, Siuvamas Mašinas, Grafofonus ir lietuviškus rekordus.

C. P. YURGELUN,
377 Broadway,
So. Boston, Mass.